

Büyük şeyleri yalnız
büyük milletler yapar
ATATÜRK

AKŞAM

BOL ÇEŞİD ve YENİ STİL
MOBİLYA
almak veya görmek isteyenler
Haraççı Kardeşler
LİMİTED ŞİRKETİ Salonlarını bir defa
gezmekle tatmin edilirler.
İstanbul, Fincancılar, Rıza Paşa Yokuşu
No. 59/61/63. Telefon : 22060

Sene 24 — No. 8281 — Fıatı her yerde 5 kuruş

PAZARTESİ 10 Teşrinisanı 1941

Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Atatürk niçin büyüktür

Zaferler kazanmış, ülkeler kurtarmış kumandanlar, devlet kurmuş önderler tarihte eksik değildir. Atatürk, bir vatan var etti, yeniden bir Devlet yarattı. Biz onu, Türk milletini kurtaran kahraman, Türk Devletini ileri götüren Şef olarak ulu ve kutlu biliyoruz. Bir insanı ölmezliğe yükseltmek için yetkin olan bu yüce eser Atatürkün büyüklüğünün hepsi değildir. Atatürkü birçok büyük kahramanlardan, dünya tarihinin sayılı Devlet adamlarından ayırd eden üstünlük, erişilmez bir idealist olmasıdır.

Atatürkün ideal kudreti tamamen fikre ve şura dayanırdı. O, iyi ve doğru bulduğu fikirler uğruna benliğini ve duygularını yenen bir ideal adamıydı. Her düşüncesine, her hareketine yalnız vatan ve millet kaygısı hâkimdi. Onun bu vasfı her sahada göze çarpar.

Hiç bir muharebe kaybetmemiş, eşsiz bir kumandan olan Atatürk, sivil devlet hayatında bu büyük asker tarafını öne sürmekten hoşlanmazdı. Onu kimse, hiç bir fırsatta üniforma ile görmüş değildi. Derin duygulu insan tarafını ancak vatan ve millet uğrunda unutturdu.

Muharebe meydanında, gözünü kırpmadan ölümlerle karşılaşan, orduları ateşe süren bu kumandan, bir koyun boğazlanırken bakmaya tahammül edemezdi. Sonsuz şerefine ilk temelini harplerde kazanan Atatürkün, milli bir zaruret olmadıkça, harpten tiksinişi ve kaçınması insanlık ülküsünün varacağı son basamaktır. Adının başından «Gazi» sanmı kendisi kaldırdı.

Atatürk, eğitimi ve kültürü bakımından ananeye bağlı bir insandı. Fakat, ideal kaynağında beslenen dehâsi, her sahada şahsi duygularını yenmişti. Milleti ileri gitmesi, medeniyet alanında yükselmesi için gerekli bulduğu her yeniliği benimsemekte ve gerçekleştirmekte tereddüt etmedi: Devlet idaresinde olduğu kadar dilde, edebiyatta, musikiye, sanatta, medenî kanunlarda, yaptığı büyük hamleler, şahsi duygu ve isteklerine uymakta zevk bulan bir insanın değil, kararlarını, millet çıkarına tek doğru yol bildiği ideale inarak veren öz düşünceli bir Devlet adamının eseridir.

Atatürkten, bütün nesillerin örnek alacağı haslet budur. Her yıl, ölümünün acısını tazelerken, göz yaşlarımızı dindirip, yüreklerimizi onun bize miras bıraktığı bu asil ideal havasıyla doldurmalıyız. O, başardığı mucizeye inanırdı. Türk milletinin üstünlüğüne, Cumhuriyetin sağlamlığına, yarattığı müesseselerin sürekliliğine inanırdı. Ne kadar haklı olduğunu, gün geçtikçe daha iyi anlıyoruz.

Türk milletinin bu en büyük yas günü, onun ölmez hatırasının mukaddes sancığı etrafında birliğimizin perçinlendiği gündür. Atatürk adını anarken Onun büyüklüğünü yapan vatan ve millet idealinin tek yürütücümüz olduğunu hiç unutmuyacağız.

Necmeddin Sadak

İsmet İnönünün Türk milletine beyannamesi

ANKARA: 21-XI-1938

Büyük Türk Milletine:

Bütün ömrünü hizmetine vakfettiği sevgili milletinin ihtiram kolları üstünde Ulu Atatürk'ün fânî vücudü istirahat yerine tevdi edilmiştir. Hakikatte yattığı yer, Türk Milletinin onun için aşk ve iftiharla dolu olan kahraman ve vefalı göğsüdür.

Atatürk, tarihte uğradığımız en zalim ve haksız itham gününde meydana atılmış, Türk Milletinin mâsum ve haklı olduğunu iddia ve ilân etmiştir. İlk önce ehemmiyeti kavranmamış olan gür sesi, aslâ yıpranmayan bir kuvvetle nihayet bütün cihanın şuuruna nüfuz etmiştir.

En büyük zaferleri kazandıktan sonra da Atatürk, ömrünü, yalnız Türk Milletinin haklarını, insanıyete ezeli hizmetlerini ve tarihe hak ettiği meziyetlerini ispat etmekle geçirmiştir. Milletimizin büyüklüğüne, kudretine, faziletine, medeniyet istidadına ve mükellef olduğu insanıyet vazifelerine sarsılmaz itikadı vardı. «Ne mutlu Türküm diyene» dediği zaman, kendi engin ruhunun, hiç sönmeyen aşkının en mânâlı bir surette hülasa etmişti.

Fena zihniyet ve idare ile geri bırakılmış Türk cemiyetini, en kısa yoldan insanlığın en mükemmel ve en temiz zihniyetleriyle mücehhez modern bir devlet haline getirmek, O'nun başlıca kaygısı olmuştur. Teşkilâtı esasiyemizde ve bugün bütün vatandaşların vicdanlarında yerleşmiş olan laik, milliyetçi, halkçı, inkılâpçı, devletçi cumhuriyet, bize bütün evsafıyla Atatürk'ün en kıymetli emanetidir.

Üfulündenberi Atatürk'ün aziz adı ve hâtrası, bütün halkımızın en candan duygularıyla şanlıdır. Memleketimizin bir köşesinde ve bütün milletçe kendisine gösterdiğimiz samimi bağlılık, devlet ve milletimiz için kudret ve vefanın belâğı misalidir. Türk milletinin aziz Atatürk'e gösterdiği sevgi ve saygı onun niçin Atatürk gibi bir evlât yetiştirebilir bir kaynak olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

Atatürk'e tâzim vazifemizi ifa ettiğimiz bu anda, halkımıza kalbimden gelen şükran duygularımı ifade etmeyi, ödenmesi lâzım bir borç saydım.

Milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı Atatürk'ün en kıymetli ideali idi. Bütün dünyada ölümünün gördüğü ihtiramı, insanlığın âtisi için ümit verici bir müjde olarak selâmlarım. Bu sözlerim, yâzıları ve toprağımızda gövâlye askerleri ve mümtaz şahsiyetleriyle yasmıza iştirâk eden büyük milletlere, Türk Milleti adına şükranlarımın ifadesidir.

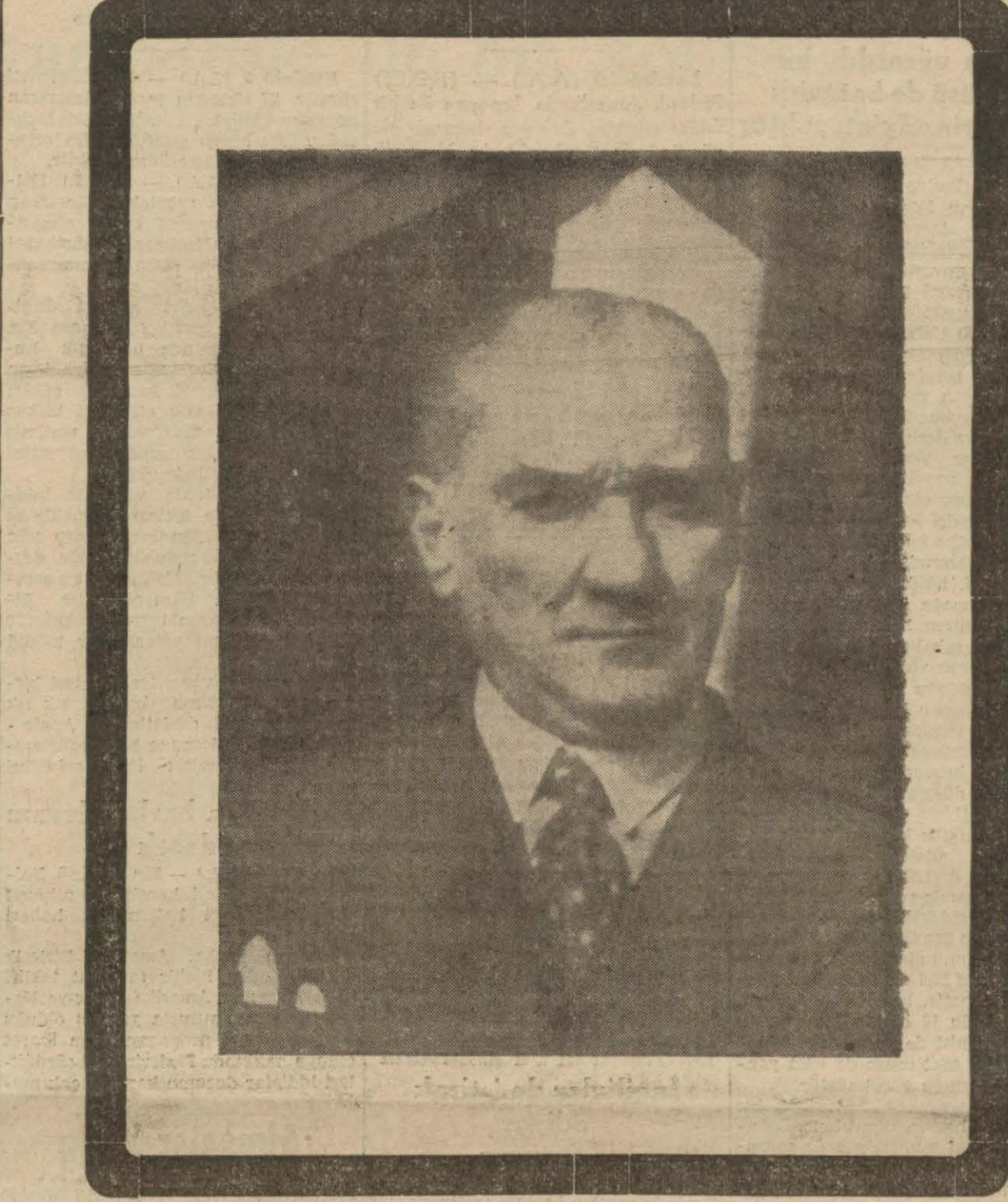
Devletimizin bânisi ve milletimizin fedakâr, sadık hâdimi, İnsanlık idealinin âşık ve mümtaz siması,

Eşsiz kahraman Atatürk!
Vatan sana münettardır.

Bütün ömrünü hizmetine verdiği Türk Milleti ile beraber senin huzurunda tâzim ile eğiliyoruz. Bütün hayatında bize ruhindaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hâtıran sözmezs meşale olarak ruhlarmızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır.

Reisicumhur
İSMET İNÖNÜ

«Biz doğrudan doğruya milliyetperver ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin mesnedi Türk camiasıdır. Bu camianın efendisi ne kadar Türk harsıyla meşbu olursa o camiaya istinat eden cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur.»
ATATÜRK



Millî yas günümüz

Bu sabah mekteplerde, Halkevlerinde merasim yapıldı

Atatürk'ün ölümünün üçüncü yıl dönümü münasebetiyle bu sabah İstanbul derin bir yas içinde idi. Her tarafta bir matem havası göze çarpıyordu. Mağazaların vitrinlerine, silyah tüllere sarılmış Atatürk'ün resimleri konmuştu. Mektepler erkenden mekteplerine, halk, Halkevlerine gidiyordu.

Mekteplerde talebeler saat dokuzda

Atatürk'ün büst veya resmi önünde toplandılar. Muallimleri birkaç söz söyleyerek kendilerini ihtiram süktuna davet ettiler. Bundan sonra muallimler, Cümhuriyet İsmet İnönü'nün beyannamesini okudular.

Halkevlerinde de aynı merasim yapıldı. Saat dokuzda beş gece ihtiram süktunu müteakip Millî Şef'in beyannamesi okundu. Bundan sonra toplu olarak Atatürk'ün Gülhane'de

ki heykeline veya Taksim Âbidesine gidilerek çelenkler kondu.

Radyoda bu sabah ajans haberlerini müteakip İsmet İnönü'nün beyannamesi okundu ve bugünün hâtralarına hürmetle neşriyat tatil edildi. Öğle ve akşam neşriyatında da yalnız ajans haberleri verilecektir.

Bugün şehrimizde bütün eğlence yerleri kapalıdır.

Avrupanın sulha kavuşması yakın mı?

İngilizlere göre Viyana
sulh kongresi 17 son
teşrinde toplanacaktır

İsveç, İsviçre ve Portekiz
gibi bitaraf devletler de
kongreye davet edildiler

Londra 9 (A.A.) — Hitlerin bir Avrupa kongresi toplayarak sulha girmek istediği hakkında bugünlerde neşredilen haberler, son 48 saatte buraya gelmekte olan bir çok işaretlerle teeyyüd etmektedir. İyi haber alan mahfiller, şu noktaları hemen katî telâkki etmektedirler:

(D-ıvanı sahife 2 sütun 6 da)

B. Hitlerin nutku
“Sovyet kaybı
8-10 milyon
raddesindedir,,

«1,670,000 kilometre
murabbai arazi işgal
ve 15,000 tayyare,
22,000 tank, 27,000
top iğtinam ettik»

Berlin 9 (A.A.) — B. Hitler son nutkunda Sovyet zayıflarından bahsederken şunları söylemiştir:
«Şimdi bu seferde elde edilen muvaffakiyetleri hülasa edeceğim: Esir adedi takriben 3,600,000 kişiyi yükselmektedir. Her hangi bir (Devamı sahife 2 sütun 5 de)

Almanlar Yalta şehrini de zaptettiler

Rusların ricat hattının
kesilmiş olduğu
bildiriliyor

Sovyetler her taraftan
sıkıştırıldığı için ordu
inhilâle başlamış

Berlin 9 (A.A.) — D. N. B. ajansı, Alman ordularının bugünkü tebliğine dair, aşağıdaki tafsilâtı vermektedir:

Perekob berzahının muvaffakiyetle yarılmışından sonra Alman ve Rumen kitaları Kırım'da mağlûp olan Sovyetleri usanmadan takib etmektedirler. Muakkibler düşmanı (Devamı sahife 2, sütun 4 de)

SAAT KAÇ?

Atatürk'ün son sözü
bu olmuştur

Atatürk, oldukça uzun süren bir rahatsızlık devresinden sonra üç sene evvel bugün hayata gözlerini kapamıştı. Büyük Şef rahatsızlığı esnasında hiç bir gün şikâyet etmemiş, hiç bir mağlûbiyet ve zaaf eseri göstermemişti. İkinciteğrinin yedinci pazartesi gününden itibaren vaziyeti ciddileşmişti. Saat günü akşamı saat 18,30 da artık koma başlıyordu. Bir aralık Atatürk gözlerini açtı ve yavaşça sordu:

— Saat kaç?

Kendisine saatin kaç olduğunu söylediler. Sustu ve ondan sonra bir daha konuşmadı. Saat 19,15 de artık tamamen kendisinden geçmişti. Negredilen raporda: «Bugün 18,30 da hastalık birdenbire normal seyrinden çıkarak şiddetlenmiş ve sıhhi vaziyetleri yeniden ciddiyet kesbetmiştir» deniliyordu. Ertesi sabah, yani 9 ikinciteğrin çarşamba günü negredilen raporda da şu satırlar vardı: «Geceyi rahatsız geçirdiler. Umumi hallerindeki vaziyet ciddiyetini muhafaza etmektedir.»

Atatürk çarşamba gününü tamamen baygın bir halde geçirdi. Sıhhat raporlarını imza eden doktorlar gece gündüz hastanın yattığı odanın yanında bulunuyorlardı. Bunlar nöbetle hastanın başı ucunda durarak nabızı, ateşi, teneffüsü kontrol ediyorlardı.

10 ikinciteğrin perşembe sabahı saat dokuzda on kala nöbette bulunan doktor kalbi muayene etti. Sağlandı. Fakat on dakika sonra yeni bir muayenede kalbe zaaf alâmeti görüldü. Doktor hemen arkadaşlarına haber verdi. Bütün doktorlar Büyük hastanın başı ucunda toplandılar.

Bu sırada iki gündenberi baygın bir halde yatan Atatürk birdenbire gözlerini açtı. Etrafındakilere sıhhatte oldukları zamanki gibi canlı ve parlak nazarlarıyla baktı. Doktorlar son bir ümid içinde çırpınıyorlardı. Fakat O, hiç bir söz söylemeden gözlerini, bir daha açılmamak üzere kapadı. Saat dokuzu tamam beş geçiyordu. Dolmabahçe sarayı üzerindeki bayrak yavaş yavaş yarıya indirildi.

Millî Şef

Sonbahar at yarışlarını
takip buyurdular

Ankara 9 (Telefona) — Reiscicumhur Millî Şef İsmet İnönü bugün Hipodroma gelerek sonbahar at yarışlarını takip buyurmuşlardır.

Edikâtlar:

Hamlet ve
kabak çekirdeği

Ecnebiler, aralarında konuşuyorlardı:

— Münakaşalar çıktı, leh vealeyhte bulunanlar zühur etti. Ben de, türkçeyi iyi bilmediğim halde gidip şu Hamlet'i seyrettim.

— Nasıl buldunuz?

— Rejisörün, aktörlerin, dekorcuların ferdî ve umumî verimi hep mükemmel... Ancak...

«Neresine dokunacak, sanatın hangi kısmına temas edecekler?» diye alâkayla dinliyorduk. Ecnebi:

— Ancak, ahâlîde tenkid edilecek bir cihet buldum. - diye ilâve etti. - Piyas bitip de çıkarken, yerde fustuk ve kabak çekirdeği kabukları gördüm... Nasıl olur; böyle bir piyesten zevk aldıklarını, gelip seyretnemeleri isbat eden bir halk?...

Bu sabahki
telgraflar ikinci
sahifemizedir

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

BU SABAHKI TELGRAFLAR

Moskova'ya yeni taarruz hazırlığı

Almanlar, büyük kuvvetler yığıyorlar, yeni büyük taarruz başlamak üzeredir

Londra 10 (A.A.) — (B.B.C.) Rus cephesinde yağmur ve kar fırtınalarından dolayı, ehemmiyetli bir değişiklik yukuuna dair haber yoktur. Yalnız Kırım'da şiddetli muharebeler yuku bulduğu bildirilmektedir. Almanlar, Kırım'da gayet değerli muvafakiyetler kazandıklarını ve Kerç limanına doğru akmağa devam ettiklerini bildiriyorlarsa da bu iddiaların teyidi edilecek değildir. Almanların Sivastopol ve Kerç önünde durdurulduğu zannedilmektedir. Rus radyosuna göre Almanlar, Moskova cephesine yeni kuvvetler yığıyorlar, Moskova'ya karşı yeni büyük bir taarruz başlamak üzeredir. Rus cephesinde vaziyet şöyle hülâsa edilebilir: Moskovanın şimalgarbisinde kâin Volokolamskta Almanlar, güncelce süren kanlı muharebelerden sonra mühim bir köyü zaptetmişlerdir. Mojalok kesiminde Ruslar, mevkiilerini tahkim ile uğraşıyorlar. Maloyaroslavet kayde değer bir tebeddül yoktur. Moskovanın cenubunda bir köyü geri alan Ruslar düşmanı tazyikte devam ediyorlar. Leningrad'da kanlı muharebeler devam etmektedir. Ruslar bir noktada Almanları püskürtmek ilerlemişlerdir. Karelde Almanlar, yeni kuvvetler toplamışlardır. İlerlemişlerdir. Donec havzasında Ruslar, mukabili taarruzlarla Alman ilerleyişini durdurmışlardır. Bu cephede bir Alman generali, bir Rus tankı altında can vermiştir.

Rus cephesinde kar fırtınaları

Zırhlı fırkaların hareketine mânidir, Moskova cephesinde Almanlar bir Rus mevzii zaptettiler

Vichy 10 (A.A.) — Ofiden: Muhtelif membalardan gelen haberlere göre Sovyet cephesinde fena haval ve bilhassa kar fırtınaları zırhlı fırkaların hareketine mâni olmaktadır. Rus cephesinde vaziyet şöyle hülâsa edilebilir: Simalde, Leningrad cephesinde Rus garnizonu dün üç defa muhasara hattını yarmağa teşebbüs etmiş, üç huruc harekete de akim kalmıştır. Merkezde, Moskova cephesinde bir Alman tümeni, 80 kazematı ile beher bir Rus müstahkem mevziini zaptetmiştir. Donec havzasında Alman ve İtalyan kuvvetleri, ismi bildirilmeyen bir şehir zaptetmişlerdir. Kırım cephesinde, Alman İleri hareketi, durmadan devam ediyor.

Rus tebliği

Moskova 10 (A.A.) — Resmi Rus tebliği: Dün bütün cephe boyunca muharebeler devam etmiştir. Muharebe bilhassa Kırım'da şiddetli olmuştur.

Donec'te Rus mevzileri yarılmış

Budapeste 10 (A.A.) — Şarki Ukrayna'da ilerleyen müttefik kuvvetler, Vorosilofgrad kesiminde Sovyet hatlarını yeniden birkaç noktada yarmışlar ve harekâta devam ederek bu hatların gerilerine sarkmışlardır.

Ruslar, büyük bir ordu hazırlıyorlar

Londra 10 (A.A.) — Kubisef'teki Reuter muhabirinin ısratına göre Rus ihtilâli yıldönümünde Vorosilof Rus ihtilâli ordusuna bir geçit resmi yaptırmıştır. Talim görmüş ve Kızıldorunun muhtelif kollarından teşekkül etmiş olan bu ihtilâli ordusunun geçi saatlerce sürmüştür.

250 Alman tayyaresi Moskova'ya hücum etti

Moskova 9 (A.A.) — Sovyet radyosu, Alman tayyarelerinin, ihtilâli kutlanışa merasimi esnasında Moskova üzerine çok faaliyet gösterdiklerini söylemektedir.

6 santeğinde, 250 Alman tayyaresi Moskova üzerinde uçuşağa teşebbüs etmişlerdir. Sovyet avcıları ve tayyare karşıkoyma topçusu bunları, vazifelerini yapmaktan menetmişlerdir. Sontegrinin 7 ve 8 inde tayyare karşıkoyma müdafaa hatlarını aşmak için yapılan diğer müferid teşebbüsler, keza akamete uğramıştır.

Akdenizde 10 İtalyan gemisi batırıldı

İki İtalyan muhribi hasara uğratıldı bir üçüncüsü de batırıldı İngilizlerin zayıfatı yoktur

Londra 10 (Radyo bu sabah 8 de) — İngiliz Bahriye Nezareti, Akdenizde İngiliz filosu tarafından kazanılan büyük bir muvaffakiyeti resmi bir tebliğ ile bildirmiştir. İngiliz Bahriye Nezaretinin resmi tebliği şudur: Geçen cumartesi günü, Nevland (Amerikan tayyaresi) tipinde bir İngiliz tayyaresi, torpido muhriblerinin refakatinde sekiz vapurdan mürekkep bulunan bir düşman vapur kafilasını, Tarantonun cenubunda Libya'ya giderken görmüş ve derhal İngiliz harp gemilerine haber vermiştir. Her biri 5200 tonluk ve altı pusluk ikişer topa mücehhez olan Orara ve Penelope İngiliz hafif kruvazörlerle ikişer bin tondan daha küçük haciminde Lans ve Layglof namındaki iki İngiliz torpido muhribi, bütün süratlerle düşmanı karşılamışlar ve komuşlardır. Saatlerce süren bir seyirden sonra pazar gecesi sabaha karşı saat birde düşmanla temas vuku bulmuştur. Temas vuku bulunduğu anda, sekiz vapurluk ilk düşman kafilası, iki İtalyan gemisi ve iki torpido muhribi, 8 pusluk topa mücehhez onar bin tonluk iki ağır kruvazörden mürekkep ikinci bir düşman kafilası daha ilthak etmiştir. İki hafif İngiliz kruvazörü, düşmana topça ve adette üstün olmasına rağmen derhal hücum etmekte tereddüt etmemiş ve gece karanlığında düşmana şiddetli bir ateş açmıştır. İngiliz harp gemileri, 10 düşman vapurundan onunu ateşliyerek batırmıştır. Bunlardan biri mühimmat ile yüklü olduğu ehetle, havaya uçmuştur. Petrol ile dolu 10 bin tonluk onuncu düşman gemisi de alevler içinde kalmış ve on saat sonra da hâlâ yanmakta bulunduğu görülmüştür. Bir düşman muhribi batırılmış, bir ikincisi ağır hasara uğratılmış, üçüncü bir düşman muhribinin de sonradan yedeğe alındığı görülmüştür. İngiliz harp gemileri hiç bir hasara uğramaksızın, salimen üstlerine dönmüşlerdir. İngiliz harp gemilerine, dönüşlerinde düşman torpido tayyareleri tarafından yapılan hücum, tamamen akim kalmıştır. Cumartesi günü merkezi Akdenizde İngiliz tayyareleri iki muhribin himayesinde seyreden bir düşman gemisini ateşlemişler ve gemi mürettebatını, cankurtaran sandallarına binerken görmüşler, refakatinde İtalyan muhriblerini de mitralyöz ateşine tutmuşlardır. İngiliz Başvekil B. Churchill, amirallığa gönderdiği tebrik mesajında bu muvaffakiyetin fevkalâde ehemmiyetini tebarüz ettiklerini ve darbenin düşmanın Afrika ile münakalatına tam zamanında indirildiğini kaydetmiştir.

iran - Rus - İngiliz itilâfi

Fürugi han aktedilecek itilâfin esaslarını bildirdi

Londra 10 (A.A.) — (B.B.C.) — İran Başvekil Fürugi Han İran ile İngilizlere ve Rusya arasında cereyan etmekte olan itilâf müzakeratı hakkında izahat vererek demiştir ki: «Halledilecek ikinci derecede bazı meseleler kalmıştır. Bu meselelerde halledildikten sonra anlaşmayı imzalayacağız. İran - İngiliz - Rus anlaşması şu esasları ihtiva edecektir: 1 — İngilizler ile Rusya İran mülki bütününü garanti edecekler. İcabederse kendisine askeri yardımda da bulunacaklardır. 2 — Doğrudan doğruya İranı alâkadan eden askeri, siyasi ve iktisadi meselelerde İranla müvafakat buluncaklardır. 3 — Vaziyet müsaade eder etmez, İran topraklarını tahliye edeceklerdir.

Amerika'da dua günü

20 ikinciteğrin ayında sulh ve hürriyet için dua edilecek

Londra 10 (A.A.) — (B.B.C.) B. Roosevelt'in bir mesajla 20 ikinciteğrin günü Birleşik Amerikada dua günü ilan edilmiştir. O gün harbiye sona ermesi ve hürriyetle hakkehiyetin teressüs etmesi için dua edilecektir.

Japon - Amerikan harbi muhtemel

2 - 3 haftada iki devlet arasında harp patlayabilir

Londra 10 (A.A.) — (B.B.C.) Birleşik Amerikada Japonya ile bir ihtilâf çıkması ihtimali ehemmiyetle göz önünde tutulmaktadır. Nevyork belediye reisi Laguardia, «Uzak Şarkta vaziyet endişe vericidir. Japonyanın bir adımı bizi harbe sürükleyebilir».

Başka mühim ve nazif bir Amerikan şahsiyeti de: «Ya Uzak Şark meselesi tamamiyle halledilecek, yahut 2 - 3 hafta içinde Japonya ile harbe gireceğiz».

Nişi Nişi Japon gazetesi de Amerikaya müzakere için gönderilen Kurusu eli boş olarak dönmek olursa bundan doğacak mühim mesuliyeti Amerikaya yüklemeye çalışmaktadır.

Millî matemimiz ve Londra radyosu

Londra radyosu, bu sabahki türkiçe neşriyatına «Bugünkü neşriyatımıza üyül evvel hayata gözlerini kapayan Büyük ve Ünlü Önder Atatürk'ün hatırasını yad etmek için istiklâl marşını başlıyoruz. Müteakip yayımlarımızda Atatürk hakkındaki neşriyatla buluncakız» mukaddemesiyle başlamıştır.

Avrupada yeni cephe

B. Stalin'in bu arzusuna İngilizler de iştirak ediyor

Londra 9 (A.A.) — Stalin'in, Rusya üzerinde yapılan baskıyı azaltmak için Avrupada yeni bir cephenin açılması hususundaki arzusunu ifade ettiği bir anda, bu arzuya İngiliz halkının bütün sınıflarının iştirak ettiğini kaydetmek gerektir. Strategiens, Sivastopol ve Novrosiski'nin maruz kaldığı tehlikeyi ve Karadenizdeki Rus donanmasının şu vaziyetini tahli ettikten sonra şöyle yazar: «Berzhin Kafkasya tarafında iyi bir yol bekelesi yoktur. Yalnız Novrosiski civarında bir demiryolu vardır. Fakat Almanlar zorlukları muvaffakiyet amilleri haline sokmaya almışlardır ve erazinin cesaret kırıcı mahiyette olan şekli Almanlar için geçilemez bir sed olarak addedilmemelidir. Her halde Alman tümenleri tayyarelerle demiryolu civarına ve yaya daha elverişli bir yere nakledilebilir. Bu kadar ehemmiyetli bir hedef bahis mevzuu olduğu zaman, Almanların zorluklarını dolaylı durdurulacağı beklenilemez. Çıkarma hareketi yapılabildiği takdirde, Almanların Rostof müdafaa hattını çevirmeleri ve Rusya ile İngiltere arasındaki muvasala yollarının kesilmesinden ibaret olan hedeflerine varabilmeleri imkân dahilindedir.»

«Berzhin Kafkasya tarafında iyi bir yol bekelesi yoktur. Yalnız Novrosiski civarında bir demiryolu vardır. Fakat Almanlar zorlukları muvaffakiyet amilleri haline sokmaya almışlardır ve erazinin cesaret kırıcı mahiyette olan şekli Almanlar için geçilemez bir sed olarak addedilmemelidir. Her halde Alman tümenleri tayyarelerle demiryolu civarına ve yaya daha elverişli bir yere nakledilebilir. Bu kadar ehemmiyetli bir hedef bahis mevzuu olduğu zaman, Almanların zorluklarını dolaylı durdurulacağı beklenilemez. Çıkarma hareketi yapılabildiği takdirde, Almanların Rostof müdafaa hattını çevirmeleri ve Rusya ile İngiltere arasındaki muvasala yollarının kesilmesinden ibaret olan hedeflerine varabilmeleri imkân dahilindedir.»

Çeteler

Sırbistan ve Yunanistan'da faaliyet devam ediyor

Stokholm 9 (A.A.) — Reuter: Stokholm Nyadaglit Allehand gazetesine, Yunanistan'da ve Sırbistan'da çete muharebelerinin devam ettiğini yazmaktadır. Yunanistanın şimalinde bazı köyler ihanet ettikleri bahanesiyle tahrip edilmiştir. Söylenişine göre bu köylerde komünistler Alman askerlerine hücum etmişlerdir. İsveç gazetesinin «Obnova» isimindeki harp gazetesinden iktibas ettiği bir habere göre sontegrinin ilk haftasında Yugoslavyada işgal kuvvetlerinin uğradığı zayıfat ilkteğrin ayındaki bütün zayıfattan daha çoktur.

Düşes de Windsor midesinden hasta

Nassan 9 (A.A.) — Dük de Windsor, düşesin midesinden rahatsız olduğunu, büyük bir ihtimalle üç ay sonra Baltimore'a dönmek için ve kendisine ameliyat yapıp yapılmayacağını orada anlaşılabileceğini söylemiştir.

Finlândiya Amerika'ya cevap veriyor

«Amerikan dostluğunu emniyetimiz bahasına satın alamayız»

Helsinki 9 (A.A.) — Fin hükümeti süratle 27 ilkteğrin tarihli Amerikan notasına verilecek cevabı hazırlamaktadır. Bu cevap gelecek hafta ortasında evvel gönderilemeyecektir.

Helsinki 9 (A.A.) — (O.F.) Helsinki'nin başlıca gazeteleri Amerikan dostluğunun kıymetli büyük olması rağmen Finlândiyanın müstakbel emniyeti bahasına satın almamıyacağını yazmaktadır.

Hufvostad Bladet gazetesi İngiliz - Amerikan propagandasının Fin efkârı umumiyesinde bir iltikâf husule getirmek ve Finlândiyalıların harbe devam etmek kararını efkârı umumiyenin tasvip etmediği birkaç Fin zimamdarı tarafından verilmiş gibi göstermek hususundaki gayretini güdüyor ve garip bulmaktadır.

Siyasi mahfillerde vaziyetin inkisafına şükûnetle intizar edilmekte ve İngilterenin Finlândiya'ya harp ilan etmesi ihtimali soğukkanlılıkla deriş olunmaktadır. Hakikatte bu sembolik bir harp ilanı olacaktır. Almanya Amerikan tarzı hareketinde bütün şimalde müteveccih bir tehdid görmektedir.

Völkischer Beobachter gazetesi birbirlerini birleştiren bağdan sık sık bahseden şimal devletlerinin Anglo - Sakson iltimadına karşı müstakbel cephe almaları lazım geldiğini yazmaktadır.

Finlândiya harbe devam edecek

Londra 9 (A.A.) — Fin sözcüsü, Finlândiyanın askeri harekâta nihayet vermek istediği hakkındaki haberi tektip etmiştir.

Bundan başka, Amerika Birleşik devletlerinden hiçbir tavassut teklifi almadıkları ve Amerika Harbiye Nazirliğinin, bu hususta yapmış olduğu beyanatın sırf propagandadan ibaret olduğu hakkında Finlerin İleri sürdikleri iddialar durumu karıştıracak mahiyettedir.

Almanlar Yalta şehrini de zaptettiler

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

mütemadiyen hırpıyorlar. Çok yakından takip edilen ve hava kuvvetleriyle mütemadi elbirliği halinde çalışan ordunun bütün slâhlarının ateşine maruz bulunan mağlup düşman her taraftan o şekilde sıkıştırılmaktadır ki, nihayet inihile başlamıştır. Alman askeri kataları şimalden gelecek Yayladağa kadar son derece süratle ilerledikten sonra takibe devam ederek mağlup düşmanı dağıdıkları mukavemet yuvalarından çıkarmışlardır. Geçid bulunduğu dolay güçlükle varilabilen bu dağıdan sonra bu kuvvetler yarımada'nın cenup sahilinde geniş bir cephe tutmuşlardır. Yayladağın şark münthesindeki Feodosya limanı bir kaç gün evvel esasen alındığı için düşmanın ricat hatı bu suretle kesilmiştir. Yayladağın cenup batı sahilinde kâin Yalta şehri de düşmüştür. Sovyetler bu suretle Feodosya'dan sonra denizden firar yolu bulmağa teşebbüs edebilecekleri nadir limanlardan birini daha kaybetmiş oluyorlar.

Yalta'nın zaptı ile Alman ve Rumen kataları takipleri esnasında Sivastopol harp limanının cenup doğu cenahına gelmişlerdir. Sivastopol Alman hava kuvvetleri bombalarının fasilâsız yağmuru altında bulunmasa, Sovyetler için firar imkânı verilebilirdi. Fakat Sovyetler şarktan da kaçamazlar, zira Alman ve Rumen kataları bugünkü resmi tebliğde bildirildiği gibi Sovyetleri Kerç yarımadasında takip etmekte ve orada yerleşmesine mâni olmaktadır.

Şark cephesinin diğer kısımlarında da harekât devam etmektedir. Alman hava kuvvetleri, bu harekâta bilhassa Rostof cephesi etrafındaki kesimde topluluklara vurduğu şiddetli darbelerle yardım etmiştir. Aynı zamanda Alman hava kuvvetleri Donetsk'in aşağı mecrasındaki liman bölgelerinde de hasarat yapmıştır. Bu hücumlar, ayrıca Leningrad'daki hedeflere de müteveccih bulunuyordu.

Voleybol maçları

Eminönü Halkevi tarafından tertip edilen voleybol maçlarına dün Evvin jimnastik salonunda devam edilmiştir. Yapılan karşılaşmalarda Mühendis B - Alev takımı, Mühendis A - Kurtuluş, Mühendis A - Şişli Halkevi, Beyoğlu - Yüksek muallimi mağlup etmişlerdir.

Kareli cephesinde son vaziyet

Ruslar, ilerlemekte olan Almanların yollarını kesmektedir

Moskova 9 (A.A.) — Pravda gazetesi muhabiri yazıyor: Almanlar, şimalde Kareli cephesinde, Kestegna bölgesinde ilerlemeğe ve demiryoluna ulaşmağa çalışmakta İseler de Sovyetler, yollarını kesmektedirler. Bu cepheye, Norveçten iki piyade alayı getirilmişti ve Hitlerin hücum katalarına mensup bir alay da esasen mevcuttu. Almanlar, taarruza 1 santeğrinde başladılar. Rus müdafaa hatlarına dalaran Alman birlikleri, şiddetli bir ateşle karşılanmakta ve birbirini ardına imha edilmektedir.

Askerlerimiz müstevliyi imha etmek yolunda Stalin'in verdiği emre itaatle 500 Alman ölüsü bırakmışlardır. Kestegna harp meydanında bir çok Alman esir edilmiştir.

B. Hitlerin nutku

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

budala İngiliz gelip de bunun teyidi edilmemiş olduğunu söylerse ona şöyle diyeceğim: Alman askerleri bir şey sayarlarsa çıkan rakamlar tamamamen doğrudur. Umumi harpte ki vaziyeti de ele alarak şöyle bir istidlâl yapabiliriz: Üç milyon altı yüz binlik bir esir sayısı en az aynı sayıda ölü miktarda tektüblü eder. Farzedelim ki Rusyada —nasıl ki bizde de öyledir — bir ölüye karşı üç veya dört yaralı vardır. Varacağımız netice şudur ki en az 8 ilâ 10 milyonluk bir kayıp meydana gelecektir. Ve bunda günün birinde iyileşmesi mümkün olan hafif yaralıları hesaba dahil değildir. Dünyada böyle bir kayıp altından kalkacak hiçbir ordu yoktur. Rus ordusu için de bu böyledir. Stalin bizim dört buçuk milyon kişi zayıfat verdiğimiz ve Rusyanın ise ancak 350,000 kayıp, 350 bin ölü ve bir milyon yaralı verdiğini iddia ediyorsa, o halde günü kendi kendimize sorabiliriz ki, niçin Ruslar hiç kayıp vermedikleri halde 1,500 kilometre ricat etmişlerdir? Kremlin zimamdarlarının iddia etmek istediği hakikaten çok yalduccedir.

Aynı devre zarfında ele geçirdiğimiz malzeme sayılmıyacak kadar çoktur. Şimdiye kadar 15,000 tayyare, 22,000 tank ve 27,000 den fazla top ele geçirilmiştir. Bütün bu malzemeyi telâfi etmek için Alman endüstrisi de dahil olmak üzere bütün dünya endüstrisi çalışmaya koyulmuş olsalar buna az bir zaman içinde muvaffak olamazlar. Demokrasi endüstrisi ise her halde bunu yakın seneler içinde telâfi etmeyecektir.

Şimdiye kadar bir milyon 670 bin kare kilometre erazi işgal ettik. Bu erazi Fransadan takriben üç veya dört misli ve İngiltereden takriben beş misli büyüktür. Bu bölgede Rusyanın malik olduğu bütün endüstrilerin ve ham maddelerin yüzde 60 ilâ 70 i mevcuttur.

Cephemizin gerisinde ikinci bir cephemiz vardır ki, bu da Alman vatandırı. Alman vatandırı arkasında da üçüncü bir cephemiz daha vardır ki o da Avrupadır. Ve bana denilmek istenilirse ki şimdi slâhlanmağa başlayanlar demokrasilerdir. Buna, bizde slâhlanmağa devam ediyoruz, cevabını verelim. Slâhlanma işini hususi birkaç sahada tektip etmiş bulunuyoruz. Bu efenidler daima rakamlardan bahsediyorlar, fakat ben bahsetmiyorum. Fakat başka bir şey söyleyeceğim: Günün birinde karşılama çıkarcığımız malzeme miktârı onları hayrete düşürecek. Bana şu da söyleniyor: Fakat işte karşında 125 milyonluk bir Amerika. Ona da cevabım şudur: Almanya erazisi de, himaye ve umumi valilik erazisi dahil olmak üzere, 125 milyonluk bir nüfusa maliktir. Bugün doğrudan doğruya Almanya için çalışan erazi 250 milyondan çok fazla ve bu muharebe için bilavasta çalışan erazi de şimdiden 350 milyondan fazla nüfusa malik bulunuyor.

Bu muharebede mümkün olan her vasıtayı kullanmağa muvaffak olacağımızdan hiç kimse şüphe etmesin.

Her şey mümkündür. Fakat Almanyanın pes demesi mümkün değildir. Düşmanlar, harbin 1942 ye kadar süreceğini söylüyorlarsa pekâlâ, diyebiliriz, istediği kadar sürsün. Bu harp meydanında son kalacak olan tabur bir Alman taburu olacaktır.

Kısa röportajlar

«Bravo Cankatan!»

Uzak bir yabancı memlekette tahsilini yapan Cankatan isimli bir Türk genci, ailesine postayla mektup göndermiş. Fakat mektup şurada bekletilmiş, burada sansüre tâbi tutulmuş. Ve dolambaçlı yollarda aylarca esyâ hat ettikten sonra nihayet İstanbul'a ulaşmış.

Genç mektubu gönderdiği sıralar, Yakın Şarkta ve Balkanlarda ortalık pek daha karışık siyasi vaziyet de pek deha vurmuş.

Cankatan şöyle yazıyormuş: «Çok asabi ve üzüntülüym. Burada, bugünler zarfında Türkiyenin de behemehal harbe sürüklenmesini iddia ediyorlar. İçim içime sığmıyor. Vatandaşın selâmeti namına orada hepimizin iktidarına göre dövüşüp mücadele edeceğimiz bir sırada, ben burada, ecebi bir memlekette ne yapacağım? Nasıl yazıyabileceğim? Muhakkak ki böyle bir hale tahammül edemem. Bunu nefsim karşı bir hareket sayarım. Mutlak bir çaresini bulacağım. Bizimle aynı cephede çarpışacak bir devletin Türkiyeye müttefik suretile gönderilecek askerleri arasına gönüllü sıfatıyla olsun katılır, gelirim.»

Bu satırları okuyan ecebi sansür memurları mektubun içine bir kart ilâve etmişler. Üzerine de «Bravo Cankatan!» diye yazmışlar.

Aynen vaki olmuş bir hâdisedir.

Y. Ç.

Aurupanın sulha kavuşması yakın mı?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

1 — 17 santeğrinde böyle bir konferans toplanacaktır. 2 — Bu toplantı Viyanada yapılacaktır.

İyi bilinmeyen birşey varsa o da Hitlerin bu münasebetle Rusyayı Dük Vladimir'e temsil ettirmeye karar verip vermediğidir. Dük Vladimir Prusya prensi Ferdinandın kayınbiraderidir.

Sıkı bir bitaraflik muhafaza etmekte olan İsviçre, Portekiz gibi devletlerin de davet edilmiş olduğu söylenmektedir. Fakat bunların bu hususta bir karar verip vermedikleri henüz katı olarak bilinmiyor.

Hitlere göre sulh konuşmalarının icabeden inkisafını bu devletler temin edebileceklerinden Alman devlet riasa bu devletlerin bulunmasını bilhassa arzu etmektedir.

Londradaki bütün bitaraf mahfillere göre, Avrupa devletleri, daha doğrusu bunların hükümetleriyle anlaşmak Hitler için çok kolay olacaktır. Çünkü bu devletlerin adamları Berlinde önceden alınmış kararları usulen tasvip etmekten başka bir şey yapmayacaklardır.

Tedavi edilemeyecek kadar sakatlanan «Yosma» adındaki güzel yarış atı öldürüldü

Ankara 1 (Telefonla) — Bugün sonbahar at yarışlarında müessif bir hâdise oldu. Halls kan İngiliz atlar arasındaki dördüncü koşuda Yosma adındaki güzel at fevkalâde bir koşu yapmaktaki iken birdenbire durakladığı görüldü. Cokey derhal atın üzerinden atladı ve biraz sonra da hayvanda gayri tabii hareketler görüldü. Tayın yanına gittiği zaman, ön ayaklarının kırılmış olduğu ve muayene neticesinde de tedavi edilemeyeceği anlaşıldığından, zavallı Yosma daha fazla ızdırıp çekememesi için tabanca kurşunla öldürüldü.

Ne demeli?

Atatürk'ün bu matem gününde şöyle demeli, vatandaş: — Türkçeyi Arapça ve İranlıların tesirinden kurtarmak gibi frengin tesirine düşürmemek de boynumuzun borcudur! Türkçeye milli beşliğini ille tam olarak vereceğiz. Bütün münevverlerimiz ve bütün halkımız milliyetimizin belli başlı dayanağı olan şu türkçeye dört elle, şuurla, azimle sarılacağız. Onu, mukaddes bir kale gibi, bütün yabancıklardan koruyacağız!

AKŞAMDAN AKŞAMA

Bu matem gününde
duyduğumuz kuvvet

Ümitsiz derecede hasta ve saatlerinin sayılı olduğunu bütün ev halkı biliyorduk. Dolmabahçe sarayı odamızın penceresinden görünürdü. Tepesinde asılı duran bayrağımdan gözümüzi ayırmamağı âdet edinmiş gibiydik. Fakat ben, o kara gün, tam felâket saatinde matbaadaydım. Telefon çaldı; açınca, bir hıçkırık işittim:

— Şimdi, şu dakikada bayrağı yanı indirdiler.

Matbaa halkı balkona koştu. Vilâyetinki henüz sığın tepesinde. «Belki yanlıştır, belki aldanmıştı!» Tereddüdümüz uzun sürmedi. O da yarıya indi. Matem haberi ne de çabuk, nasıl da sırayet edercesine dağılıveriyor. Hemen bir iki dakika içinde, gaibden bir kumandanın emrine uyum gibi, bütün bayraklar yarı çekildi. Ve evvelâ İstanbul, sonra Türkiye, o kıyametten nümune hali aldı.

Göz yaşlarımız arasında, bizzat teselliye muhtaçken, çetin bir vazifem olduğunu öğrenmiştik:

«— Cesaret, metanet verici yazılar yazalım... Onun belkemiği gibi dimdik duran kuvvetli şahsiyeti etrafındaki milli birliğimiz, varlığımız sarsılmasın, aman!» diyorduk.

Fakat için için düşünüyorduk ki: «Ah, Yarabbi, kabil olabilecek mi acaba?»

Tereddüd edenlerimiz çok oluyordu.

Bir bakıma hakları da vardı. Zira aramızdan giden O, tarihi anelerimizin mümesiliydi; O'nun şahsında Orta Asya cihangirlerinden Fatih'e kadar eski kahramanlarımızı remizlenmiş görüyorduk. Şu içinde bulunduğumuz devir Türklerinin bütün yüksek ve sıvri tarafları da hep onda vardı. O bir Rumeli Türkünün etilgan ruhunu, bir Aydın Zeybeğinin baş eğmez gururunu, aynı zamanda bir İstanbul Çelebisinin inceliğini nefsinde cemetmişti. Sarsılmaz veçhelerinden ancak kendimizin bildiklerimizi görüp, seçiyor: «Bizim Şefimiz olduğu nasıl belli!» diyorduk. Bambaşka muhitlerde yetişmiş, Türkiye içinde büyümüş bütün Türkiye dışından gelmiş bütün Türklerde, onda, kendilerine aid, bizim bilmediğimiz, tanımadığımız veçheler seziyorlardı. Hatta yabancılar da, onda, büyük bir insan tarafı farkedip: «Bizden!» diyorlardı. O, böylece, bu milletin bütün köklerinden usare alarak — kendi sevdiği tabirlerle — «arsı ulusal alana» şanlı şöhratinin dal budağını salmıştı. Emniyet ve rahat veren gölgesinde böyle senelerdir barınmış otururken, işte o merkezimiz ve iftiharımız olan koskoca çınar göçüp gitmişti. Ve bayraklar yarıya inmisti. Sokaklarda çığlıklar kopuyordu. Yeis içinde herşey mahvoldu!» diye söylenmeler oluyordu. Bize ise metanet vâazı vermek vazifesi düşüyordu. Güç vazife.

Fakat o günler zarfında âdetâ dua gibi, temenni gibi, müphem bir hayal gibi, inanılmıyacak bir edebiyat gibi ıleri sürülen sözler şimdi tahakkuk etmiş bulunuyor: Türk vatani, birliğine, bütünlüğüne, Cümhuriyetin tabii inkişafına halel getirmeksizin onun zamanındakinden daha sağlam mukadder merhalelerine ulaşmıştır. Beynelmillel hercü merce rağmen buna muvaffak olunmuştur. Ve toplu onun gibi, mazideki ve hâledeki Türk varlığının bütün köklerinden benliğini almış, bütün o zengin ve sarsılmaz milli veçhelerimizi temsil eden, istikbalimizin umidlerini dehasında ısıldatan Millî bir Şef başımızdadır. Ve onun kumandasında, yekpare bir kitle halinde, şu kan derisinde boğulmak değil bulasman selâmet kıyısına doğru gidiyoruz.

Ulaşıldığı ebediyet âleminde, Mustafa Kemal, dünyanın bugünkü hali ortasında Türkiye'nin katettiği merhaleleri, tutturduğu istikameti görüyorsa, başladığı eserin sağlamlığını...

... Gelecek sene bu acı, dört yaşındakilere...

... Öbür sene beş yaşındakilere...

... Daha sonra da bütün nesiller çökecek...

... Her yılın bu gününde, bu mahrumiyetle içleri yanacak...

B. A. — Ve «Fani Atatürk bugün öldü, ebedi Atatürk bugün doğdu» diyecekler.

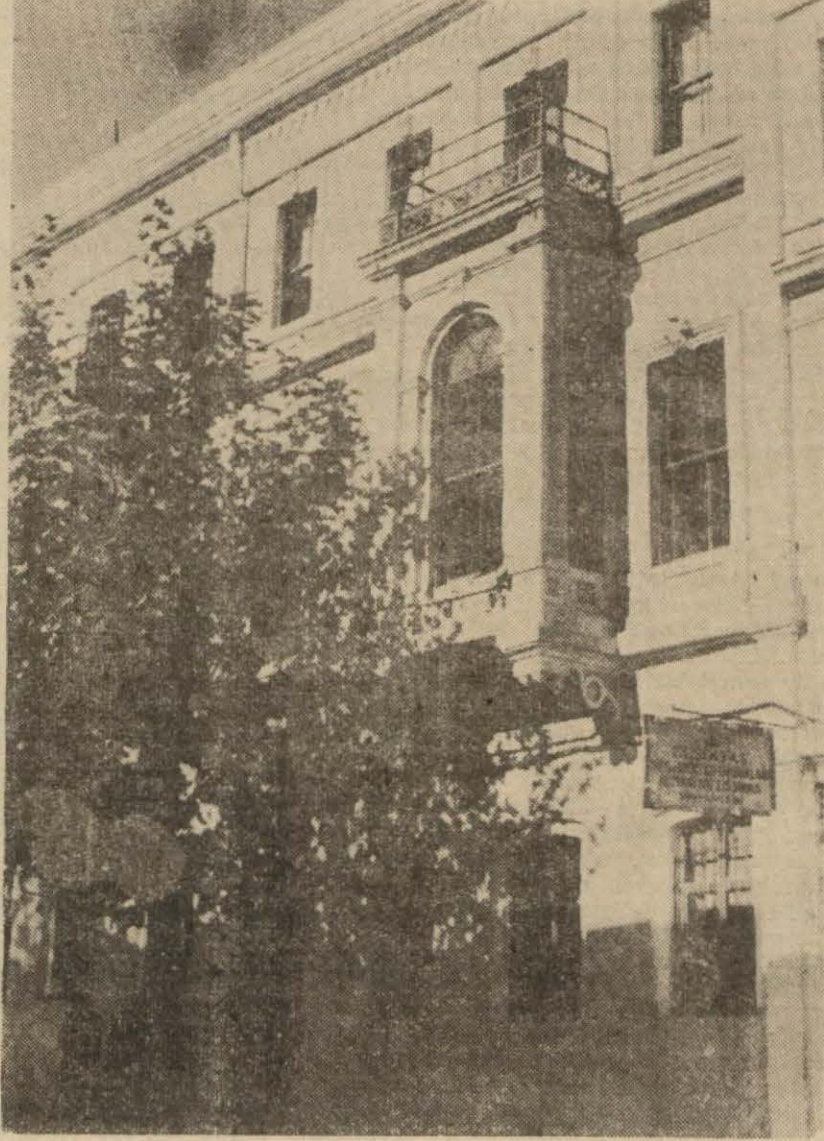
— Şu üç yaşındaki çocuğum, Atatürk'ün yaşadığı senelere yetişemediği için, büyüünce kimbilir ne derin acı duyacaktır bay Amca...

... Gelecek sene bu acı, dört yaşındakilere...

... Öbür sene beş yaşındakilere...

... Daha sonra da bütün nesiller çökecek...

Tarihî bir bina...

Beşiktaşta Akaretlerde
78 numaralı ev...Atatürk'ün Beşiktaş'taki bitişik komşusu
bayan Âdile ile bir konuşma

Atatürk'ün bir zamanlar oturduğu Beşiktaşta Akaretlerdeki ev

Atatürk'ün eski
komşuları...

Şimdi Üsküdar'da bir mektepte öğretmen olan Bayan Âdile, o günlere ait, bana şunları anlattı:

— Atatürk Sofya ataşemilleriğinden dönüşünde buraya gelmişti. Evin orta katı doğrudan doğruya kendilerine aitti. Ön odada yatardı. Arka taraftaki bahçeye bakan odada da çalışırdı. Burada yazışmaları, iyi kitaplarla dolu etajer vardı. Odada bulunan bir top mermisinden yapılmış sigara tablosu nazarı dikkati celbederdi. Bu güzel bir tablo idi. Duvarlarda silâhlar, antika tabaklar, ve fotoğrafları asılı idi. Bu resimlerin içinde Selânikteki pek sevdiği evinin ve yüzbaşılık zamanının fotoğrafları vardı. Yeniçeri kıyafetinde çekilmiş bir resimlerini pek severdi. Bunu da yatak odasına astırmıştı. Bu fotoğraf Sofyada bir baloda çekilmişti. O zaman Atatürk'ün yeniçeri kıyafeti bu baloda çok beğenilmiş, nazarı dikkati celbetmiş.

Büyük ve muhterem komşumu düşündüğüm zaman gözlerimin önüne haritaya eğilmiş bir baş gelir. Hakikaten Atatürk için harita hiç bir zaman ihmal edilmiyen bir şeydi.

Evin alt katı Atatürk'ün maiyetine tahsis edilmişti. Burada yüzbaşılık zamanındanberi emirberi olan Şakir, Hüseyin Çavuş, emirber Halid, Abdullah ve Bekir çavuş yatarlardı. Hepside Atatürk için hayatlarını verecek kadar sadık insanlardı. Evin alışverişini Şakirle Abdullah yaparlardı.

Ev işlerine bakan kadınlara gelince... Ayşe, Safiye, Nazife isiminde üç kadın vardı... Atatürk'e emirberlerinden başka Ayşe hizmet ederdi.

Büyük insan annesine fevkalâde merbuttu. Annesinin de onun üzerine titredigi her zaman görürdük. Meselâ Atatürk'e taze süt içirmek için besli bir inek satın aldırılmıştı. Bu inek bahçede durur, halis süt sağılır ve Atatürk'e getirilirdi. Fakat büyük insan hiç boğazına düşkün değildi. Onun bütün zevki okumak, harita üzerinde düşünmek ve musiki idi. Hatta meselâ civarda çalınan güzel bir piyano sesini zevkle dinlerdi.

O zamanki komşulara gelince... İstanbul Vali ve Belediye reisi Dr. Lütfi Kırdarın kayınpederi Kerkük mebusu B. Mehmed Ali, eski Dahiliye Vekillerinden B. Mustafa Arif, eski şehreminlerinden B. Mehmed Ali, eski Ankara Valisi Doktor Reşid, hukuk müşaviri Selânikli B. Hakkı, Manisa mebusu Mansurluzade B. Sait, İzmir mebusu Evliyazade B. Sait, Manastır mebusu Mehmed efendi... Bu saydıklarım aşağı yukarı yanyana, bitişik veya karşı karşıya komşulardı...

Altın sandıkları ile
dolu kamyonet

Atatürk harikulâde nezaketi ile semtte kendisini yakından tanıyanların bile hayranlığını celbetmişti. Biz bir müşkülümüz olduğu zaman kendisine müracaat ederdik. O vakit bizi son derecede büyük bir nezaketle kabul ederdi. Büyük meselelerde daima onun kıymetli

reyine müracaat olunur, fikri alınır. Bu evde bulunduğu zamanlarda bir gün kapıda bir kamyonet durdu. Harbi umumî seneleri idi. Bunun içinden bir takım ecnebi askerleri ve zabıtları çıktı. Askerler kamyonetten küçük küçük, sandıklar çıkarıyorlardı. Bunları omuzlayarak Gazinin evine taşımağa başladılar. Her omuzlarına kaldırdıkları sandıktan bir para çıkırtısı işitiliyordu. Altın çıkırtısı...

Bir müddet sonra işi anladık. Atatürk'e bir yerden sandıklarla külliyyetli miktarda altın gönderilmişti. Fakat büyük adam bunları derhal yerine iade etmişti. Atatürk müttelik kumandanlardan biri tarafından kendisine gönderilen bu altınlar hikâyesinden hatıratında da bahseder.

Akaretlerdeki evde
acı bir hatıra...

Atatürk'ün hayatındaki en acı hatıra bu evde geçmiştir. Kendisi emirberi Şakiri annesinin yanına bırakarak Anadolu'ya geçtiği zaman bu evin dört duvarı arasında bulunan neler çekti... O zaman Atatürk'ten annesine gelen mektupların cevaplarını yazmak şerefine nail olmuşum. Büyük İnsan annesine şefkat ve sevgi dolu mektuplar gönderiyordu. Annesi de ona aynı surette mukabele ediyordu. Lâkin Gazinin idama mahkûm olduğuna ve buna mümâsil havadisleri okudukça, bunları işittikçe annesi çok ağlıyordu. O kadar ki işte Atatürk'ün büyük bir acı ile kaydettiği feci hâdise bu evde zuhura geldi. Annesinin gözleri burada ağlamaktan görmez oldu.

Reisicumhur olduktan
sonra...

Atatürk Reisicumhur olduktan sonra idi. Bir gün bu caddede motor sesleri işittik. Baktık. 78 numaralı evin tam önünde bir otomobil durmuştu. Bunun içinde sevgili Atatürk'le eski İran Şahı vardı. Atatürk dışarıdan eliyle eski oturduğu evi İran Şahına gösteriyorlar ve kendisine bir şeyler söylüyorlardı. Atatürk bir çok hatıralarla bağlı olduğu o binaya şefkatle bakıyordu.

Atatürk'ün eski emirberi
Abdullah neler
anlatıyor...

Bayan Âdileye teşekkür ederek ayrıldıktan sonra Atatürk'ün bu evde senelerce emirberliğini yapan Abdullah buldum. Abdullah yine Beşiktaşta bir bakkal dükkanı işletmekteydi. Orta yaşlı kendi halinde bir adamdır... Abdullah:

— Bize evlâdı gibi muamele ederdi. Kendi Anadolu'ya geçince annesinin yanına Şakirle beni bırakmıştı. Ondandır gizli haber alıyorduk. «Büyük hanım» çok, çok ağlıyordu. Sonra gözleri de gitti ya... dedi.

— Ya ondan önce?..

— Ondandır önce memleketin haline çok üzüldüğü her zaman anlatıyordu. Çok sigara içti mi bilirdik ki canı pek sıkılıyor... Benim evdeki vazifem alışverişle meşgul olma. Atatürk bu işlere hiç karışmazdı...

— Meselâ neleri severdi? Sana

Bir çırpıda

Bir hatıra
etrafında..

Bulduğum mecliste Atatürk'e ait hatıralar anlatılıyordu. Bunların mühim bir kısmı yazılmış ve işitilmiş şeylerdi. Lâkin içlerinde az söylenmiş olanları da vardı. Bunların içinde bilhassa büyük insanın meziyetlerini, kudretini, etrafında derhal bir otorite tesis etmek kabiliyetini göstermesi itibarıyla şu hatıra pek ziyade dikkatimi üzerine çekti. Bunu anlatan zat Atatürk'ü çok eskiden tanıyordu.

İşte hatıra:

Geçen büyük muharebe... Gazi Halepte Baron otelinde karargâh kurmuş... Vaziyet çok ciddi. Her taraftan hiç de hoş gitmiyen haberler birbirini üzerine yapıyor. İşte bir sırada Mustafa Kemal şehrin şark tarafında bir muntakanın işgal edildiğini ve burada mühim karışıklıklar çıktığını işitiyor. Derhal otomobile atlıyor, yanına Suriye valisi Tahsin Beyi de alıyor. Yola çıkıyorlar. Maksat verilen haberi doğru olup olmadığını bizzat tahkiktir. Fakat vaziyet tahminden de fenadır.

Gazinin otomobili isyancı kuvvetlerin eline düşüyor. Ve bu esnada Büyük İnsanın yanında bir tek neferi bile yoktur. Bir... ler hemen otomobili sarıyorlar. Bunların bir çoğu, otomobilin camurluklarına atlıyor. Bir an içinde tehacüm son derecede büyüyor.

Bu vaziyet karşısında hemen her şey bitmiş gibidir. Fakat Mustafa Kemal büyük bir sükunet içinde söföre emrediyor:

— Dur!

Ondan sonra yanına oturan Tahsin Beyin kurbacını alarak ayağa kalkıyor. Sert bir sesle ve etrafını saranların lisanile soruyor:

— Reisiniz hanı?

Hepsi birden cevap veriyor!

— Hepimiz reisiz!

Ve böyle söyliyerek işi azatıyorlar. Bir çoklarının otomobile girmeğe çabaladıklarını görünce Gazi kurbacını etrafa sallıyor ve:

— Çekilin... Hemen reisiniz karışma çıkın!.. diye sert bir sesle bağırıyor...

Ben sizin taraftakileri tamamile mağlûp ettim. Sizin onlara iştirakinizi mazur görüyorum. Yalnız bana yardım ediniz. Akşama geliniz görüşelim!.. diyor.

Reis bu vaziyet karşısında itaatkâr bir tavır takınmağa mecbur oluyor ve:

— Emredersiniz efendim!.. diye eğiliyor. Atatürk söförlüğüne: «Geriye dön... Çabuk» emrini veriyor. Ve sonra da bu reisi ve etrafındaki adamları emri altına alıyor...

İşte hatıra burada bitiyor. Lâkin bu derece müşkül bir vaziyetten kurtulmak; eline esir düşebileceği insanları emri altına alabilmek için insanda ne karar ve intikal sürati, etrafındakiler üzerinde ne büyük bir otorite tesis etmek kabiliyeti olmalıdır?

Hangi cepheden bakılırsa bakılın insan onun harikulâde ihtisamına hayran oluyor...

Hikmet Feridun Es

«Anadolu'ya geçmekteki maksadım, Anadolu'nun ortasında ve Türk milletinin kütle azimesi içinde Türk milletinin yüksek sevecinesine ve sarsılmaz azim ve ıymannına istinat etmekte idim.

ATATÜRK

bir şey ismarladığı olmaz mı idi?

— Meyva sevdiğini bildiğim için ona bunların en iyilerini almağa gayret ederdim. Amma o bir şey sipariş etmezdi ki... Çok düşünürdüm... Yemekten başka düşünceler... Memleket için!..

Hikmet Feridun Es

Bay Amcaya göre...



— Şu üç yaşındaki çocuğum, Atatürk'ün yaşadığı senelere yetişemediği için, büyüünce kimbilir ne derin acı duyacaktır bay Amca...

... Gelecek sene bu acı, dört yaşındakilere...

... Öbür sene beş yaşındakilere...

... Daha sonra da bütün nesiller çökecek...

... Her yılın bu gününde, bu mahrumiyetle içleri yanacak...

B. A. — Ve «Fani Atatürk bugün öldü, ebedi Atatürk bugün doğdu» diyecekler.

İSTANBUL HAYATI

Üçüncü yıldönümü

Bugün Türkün büyük mateminin üçüncü yıldönümü. Üç yıl evvel tarihini bu en kara gününde, büyük Türk milletinin en büyük evladı, faniler arasından ayrılarak ebediyete göç etti. Tabiatın değişim kanunu o gün ters döndü; sarktan doğup insanlık âlemine nur saçan güneş yine sarkta söndü. Her yer, etrafımızdaki her şey hafızamızda o acı hatırayı canlandırıyor. Meş'um halikatin korkunç hayaleti, gönüllerdeki en derin yarayı tırmaıyor. Ve yine her şey, onun sekiz milyon Türkün kalbinde onun ebediyen yaşadığını haykırıyor.

Küçük bir mektepli ile konuştum: — 10 ikinci teğrin 938 tarihini hatırlıyor musun?

Derin derin içini çekti. Nemlenen gözlerini kurparak titrek bir sesle: — Elbet, dedi. O zaman sekiz yaşında idim. Mektep arkadaşlarımla saraya gittik. O gün gördüklerim hâlâ gözümde gitmiyor. Etrafında ateşler yanan tabutun önünde ne kadar ağlamıştık... O günün nasıl unuttum.

Ve, boğazında hicriklar düğüm lenerek ilâve etti:

— Bunu, benden dört yaş küçük kardeşim de biliyor. Elbette biliriz ya... Biz Atatürk çocukları değil miyiz?..

Yarış iki kadın vapurda konuşuyorlar:

— Her sene bugün gönlüme hançer gibi bir ısı saplanıyor. Çehit verdigi iki evlâdın acılarını çoktan unuttum. Ve lâkin, bu acı içimden çıkmıyor.

— Ya ben? Sabahleyin takvimin yaprağını koparıyım elim var mı? Ne olurdu; Allah benim ömrümden alıp ona verseydi?!

Ürpere ürpere içlerini çekiyorlar, avuçlarında buruşan mendilleri gözlerine kapatıyorlar.

Eminönü tramvay durağında bir genç kız parmağı köprünün köşesini arkadaşına gösteriyor.

— Şuradan ne zaman geçsem hep o gün hatırıma geliyor. Tabutun geçişini oradan seyretmişim. O manzara gözümün önüne geldikçe içim öyle sızlıyor ki...

— Ben o zaman İstanbul'da değildim. Onları sonradan sinemada seyrettim. Fakat, ne dersin? Atamın ölümüne ben bir türlü inanamıyorum. Hayır, hayır, o ölmez. Çünkü biz yaşıyoruz. Biz hepimiz o değil mi idik?..

Vapur iskelesinde tulum elbiseli iki işçi konuşuyorlar:

— Hasan, ahına geliyo mü? O gün köşeye ne kadar ağladığı?

— O benim ahımdan hiç çıkmıyo ki... Her zaman düşündükçe yüreğimin başı yanyo...

Bugün Ebedî Şefin açığı nurlu yolda ilerleyen on sekiz milyon Türk, onun aziz hatırası önünde hürmetle baş eğerek, ilerileme yolda rehberlik vazifesini alan Millî Şefin mevcudiyetle teselli buluyor. Büyük Atamın ölümünden tek bir kalb halinde acı duyan on sekiz milyon Türk, gönlünde onu daima yaşatarak tek bir vücut halinde önünün etrafında toplanmıştır. Kaybımız çok büyük, yaramız çok derin; fakat çok gur bir teselli kaynağımız var. Ne mutlu bize...

Cemal Refik

«Bütün dünyanın milletlerini tanırım ve bu muarefeler harp sahalarında olmuştur, ateş altında olmuştur, ölüm karşısında olmuştur. Yemin ile temin ederim ki bizim milletimizin kuvveti maneviyesi bütün milletlerin kuvveti maneviyesinin pek çok fevkinde dir.»

ATATÜRK

Münir Nureddin konseri

Kıymetli şatkar Münir Nureddin mevsimin ilk konserini 12 ikinciteğrin çarşamba akşamı Saray sinemasında verecektir. Haber aldığımız göre programda merhum tanbur Ali efendinin, Hacı Arif, Şevki beylerle Mustafa çavuşun eserleri, yeni bestekârların en yeni şarkıları ve bazı güzel halk türkülleri vardır.

Güzide artistin konserlerine halkın ne derece rağbet gösterdiği malumdur. Bu ilk konserini sabırsızlıkla bekleyen güzel Türk musiki meraklılarına bu konser programının pek nadide ve güzel parçaların mübaleke olduğu şimdiden müjdeleyebiliriz.

Nezihe Adil Arda ile Halûk Sadak evlendiler.

8/11/941

Amerikada Mihverin 2 numaralı düşmanı

Bahriye nazırı Albay Knox hayata gazete satıcılığı ve bakkal çıraklığı ile atılmış, gece mekteplerinde tahsil görmüş, son derece azimkâr insandır



Albay Knox

Gün geçmiyor ki ajanslar, Amerika Bahriye Nazırı Albay Knox'un Mihver ve bilhassa Almanya aleyhine irad edilmiş bir nutkunun hülûsasını vermesinler. Albay Frank Knox, Bahriye Nezaretine geçeliden beri, Amerikayı Mihver devletleri aleyhine sürüklemeye kendisine siyasi hedef ittihaaz etmiş, ve bu gayeye erişmek için hiç bir fırsatı kaçırmamıştır.

Albay Frank Knox kimdir? Frank Knox Birleşik Amerikanın en mühim nezaretlerinden biri olan bahriyeyi kabul etmezden evvel Sığko şehrinde çıkan Daily News gazetesinin müdürü, ve B. Rooseveltin aleyhtarı olan Cümhuriyetçi partisinin liderlerinden biri idi. Bu itibarla Albay Knox'un B. Rooseveltin kendisine teklif ettiği Bahriye Nezaretini ve onunla beraber çalışması kabul etmesi, Birleşik Amerikada büyük bir hayret ve cümhuriyetçi parti mahfillerinde şiddetli bir infial uyandırmıştır. Hatta o zamanlar, cümhuriyetçiler bir kongre aktederek Knox'un partiden çıkarılacağı bile söylenmiştir.

Knox'un babası Boston'da istirdiye ticareti yapardı. Giriştiği bir işte sermayesini kaybetmiştir. 1881 senesinde Knox ailesi Michigan'a nakletmiş, babası da orada bir bakkaliye dükkânı açmıştı. O sırada Frank Knox yedi yaşında idi. Bakkaliye dükkânı, pek az bir kâr bıraktığı cihetle, Frank on bir yaşında ailesine yardım etmeye başlamıştır. Bu maksatla, gazete satmak için sabahları saat üçte evden fırlıyor, gazeteleri satıktan sonra geceleri bir akşam mektebine devam ediyordu. Çocukluğundan itibaren hafif bir papas yapmak istediği cihetle, onu bir papas mektebine göndermeye başlamıştır. Küçük Knox lokantalarda ayak hizmeti görmek suretiyle hayatını kazanıyordu.

İspanya - Amerika harbi başladığı zaman Frank Knox delikanlık çağında bulunuyordu. Derhal kendisi gönüllü yazılmış, bir süvari kıtasına girmiş, harp meydanından gönderildiği mekteplere, bir gazete de nesredilmiş, harp bitince kendisine 10 dolar haftalıkla bu gazete de muhbirlik vazifesi verilmiştir. Muhbirlik vazifesini görmekte beraber siyasete atılmış ve namdar bir hatip olmuştur. Cümhuriyetçiler, tertip ettikleri toplantılarda Knox'a nutuklar söylettiler.

1902 senesinde bir matbaacı ile anlaşarak gazete çıkarmaya başlamış, yazdığı şiddetli makalelerle sert ve keskin bir politikacı şöhretini kazanmıştır. Hatta Knox gazetesinde aleyhine bir haber nesrettiği cihetle, kendinden izahat istemeğe gelen bir berberi, bir yumrukla merdivenden aşağıya yuvarlamış, bir meyhaneci, aleyhine neşriyatta bulunmuş olan Knox'a arkasından tabanca ile ateş etmiş, fakat kurşun boşa gitmiştir. Sabıkahlardan biri, Knox'a ertesi sabah saat on birde River Street sokagından geçerse kendisini vuracağını bildirdiği halde Knox muayyen saatte silâhsız olarak o sokaktan pervasızca geçmiştir. Siyasi faaliyetine günden güne daha büyük bir hızla sarılan Knox, 1910 senesinde, eyalet valiliğine cümhuriyetçi namzedinin intihabını temin etmiş ve bu hizmetine mükâfat olarak o eyalet cümhuriyetçi komitesi riyasetine getirilmiştir.

1912 senesinde riyaseticümhur intihabı yaklaştığı zaman Theodore Roosevelt namzetliğini koymakta tereddüd ediyordu. Theodore Roosevelt'in namzetliğinde şiddetle ısrar eden Knox, tereddüdünü görünce kendisini korkaklıkla itham etmiş, bu ithama dayanarak Theodore Roosevelt namzetliğini koymaya karar vermiştir.

1917 senesinde Birleşik Amerika umumî harbe girdiği zaman Knox 43 yaşında bulunuyordu. Askerlik yaşında bulunmamasına rağmen adı bir nefer sıfatıyla orduya yazılmış ve kendisine askeri bir dairede bir vazife vermek istenmesinde reddederek Fransa harp cephesine gitmiştir. Knox umumî mütareke aktedildiği zaman albaylığa kadar yükselmiştir. On iki sene evvel Sığkoda çıkmakta olan Daily News gazetesinin başmuharrirliğine geçen Knox, bu son derece muhafazakâr gazeteye azim ve şiddet hamlesi vermiş «Yusuylor muyuz?», «An'aneperest Amerikanın cesaret ve istiklâl duygusu nerede kaldı?», «Kongre azası halkın korkudan hoşlandığını nereden çıkarıyor?» başlıklı makalelerle ortalıkta bir heyecan havası doğmuştur. Daily News gazetesini, Knox'un eline geçirdiği sonra akademik seklini terketmiş, canlı, ateşli, micadeleci bir gazete olmuştur.

Knox büyük gazeteciliğe atılmış, ve gazete kralı Hearst 1927 senesinde kendisini senede 52,000 dolar maaşla Boston şehrinde intisarı eden gazetelerinin başına getirmiştir. Knox bu vazifesinde o kadar muvaffak olmuştur ki, gazete kralı Hearst kendisini senede 150,000 dolar maaşla bütün gazetelerinin umumî müdürliğüne tayin etmiş, fakat 1930 senesinde bu vazifeden ansızın istifa etmiştir. Bu istifanın sebepleri, teati edilen nazikâne mektuplardan anlaşılabilir ve Knox'un amirane karakteri, gazeteler kralının işine gelmediği söylenmiştir. Knox Sığkoda çıkan Daily News gazetesinin başmuharrirliğine aydet etmiştir.

B. Roosevelt, bir müddet evvel Knox'a Bahriye Nezaretini teklif etmiş fakat Knox bunu reddetmiştir. B. Roosevelt, sonradan bu nezareti iki defa daha kendisine teklif etmiş ve en nihayet cümhuriyetçi partiden Stimson'un da Harbiyeye getirilmesi suretiyle bu nezareti kabul etmiştir.

Birleşik Amerika müdafaasının temelini teşkil etmekte olan Bahriye Nezaretine Knox'u getiren sebep, sarsılmaz ve eşsiz enerjisidir. Şimdiye kadar Amerikan Bahriye Nezaretine getirilmiş olan sivillerin vazifesini satılma ve bürolarına getirilen kâğıtların altına imza atmakla ibaretti. Bahriye Nezaretini ilk defa eli içine alan sivil nazır Knox'dur. Amiralların bu hale karşı beklenen itirazları hiç bir zaman patlak vermemiş, bahriyenin muhtelif şubelerinde idare eden amirallar, Knox'un meftunu olmuştur.

Bugün Bahriye Nazırı Knox Birleşik Amerikada Mihverin 2 numaralı düşmanı olarak tavsif ve telâkki edilmektedir.

disinden izahat istemeğe gelen bir berberi, bir yumrukla merdivenden aşağıya yuvarlamış, bir meyhaneci, aleyhine neşriyatta bulunmuş olan Knox'a arkasından tabanca ile ateş etmiş, fakat kurşun boşa gitmiştir. Sabıkahlardan biri, Knox'a ertesi sabah saat on birde River Street sokagından geçerse kendisini vuracağını bildirdiği halde Knox muayyen saatte silâhsız olarak o sokaktan pervasızca geçmiştir. Siyasi faaliyetine günden güne daha büyük bir hızla sarılan Knox, 1910 senesinde, eyalet valiliğine cümhuriyetçi namzedinin intihabını temin etmiş ve bu hizmetine mükâfat olarak o eyalet cümhuriyetçi komitesi riyasetine getirilmiştir.

1912 senesinde riyaseticümhur intihabı yaklaştığı zaman Theodore Roosevelt namzetliğini koymakta tereddüd ediyordu. Theodore Roosevelt'in namzetliğinde şiddetle ısrar eden Knox, tereddüdünü görünce kendisini korkaklıkla itham etmiş, bu ithama dayanarak Theodore Roosevelt namzetliğini koymaya karar vermiştir.

1917 senesinde Birleşik Amerika umumî harbe girdiği zaman Knox 43 yaşında bulunuyordu. Askerlik yaşında bulunmamasına rağmen adı bir nefer sıfatıyla orduya yazılmış ve kendisine askeri bir dairede bir vazife vermek istenmesinde reddederek Fransa harp cephesine gitmiştir. Knox umumî mütareke aktedildiği zaman albaylığa kadar yükselmiştir. On iki sene evvel Sığkoda çıkmakta olan Daily News gazetesinin başmuharrirliğine geçen Knox, bu son derece muhafazakâr gazeteye azim ve şiddet hamlesi vermiş «Yusuylor muyuz?», «An'aneperest Amerikanın cesaret ve istiklâl duygusu nerede kaldı?», «Kongre azası halkın korkudan hoşlandığını nereden çıkarıyor?» başlıklı makalelerle ortalıkta bir heyecan havası doğmuştur. Daily News gazetesini, Knox'un eline geçirdiği sonra akademik seklini terketmiş, canlı, ateşli, micadeleci bir gazete olmuştur.

Knox büyük gazeteciliğe atılmış, ve gazete kralı Hearst 1927 senesinde kendisini senede 52,000 dolar maaşla Boston şehrinde intisarı eden gazetelerinin başına getirmiştir. Knox bu vazifesinde o kadar muvaffak olmuştur ki, gazete kralı Hearst kendisini senede 150,000 dolar maaşla bütün gazetelerinin umumî müdürliğüne tayin etmiş, fakat 1930 senesinde bu vazifeden ansızın istifa etmiştir. Bu istifanın sebepleri, teati edilen nazikâne mektuplardan anlaşılabilir ve Knox'un amirane karakteri, gazeteler kralının işine gelmediği söylenmiştir. Knox Sığkoda çıkan Daily News gazetesinin başmuharrirliğine aydet etmiştir.

B. Roosevelt, bir müddet evvel Knox'a Bahriye Nezaretini teklif etmiş fakat Knox bunu reddetmiştir. B. Roosevelt, sonradan bu nezareti iki defa daha kendisine teklif etmiş ve en nihayet cümhuriyetçi partiden Stimson'un da Harbiyeye getirilmesi suretiyle bu nezareti kabul etmiştir.

Birleşik Amerika müdafaasının temelini teşkil etmekte olan Bahriye Nezaretine Knox'u getiren sebep, sarsılmaz ve eşsiz enerjisidir. Şimdiye kadar Amerikan Bahriye Nezaretine getirilmiş olan sivillerin vazifesini satılma ve bürolarına getirilen kâğıtların altına imza atmakla ibaretti. Bahriye Nezaretini ilk defa eli içine alan sivil nazır Knox'dur. Amiralların bu hale karşı beklenen itirazları hiç bir zaman patlak vermemiş, bahriyenin muhtelif şubelerinde idare eden amirallar, Knox'un meftunu olmuştur.

Bugün Bahriye Nazırı Knox Birleşik Amerikada Mihverin 2 numaralı düşmanı olarak tavsif ve telâkki edilmektedir.

Bağ, bahçe ve ev ziraati

Anemon, Renonkül?



Çiçek meraklılarını büsbütün heveslendirmek için açık göz bazı satıcıların isimlerini bile yanlış söyledikleri iki çiçeğin dikilme zamanı gelmiştir. Bunlardan biri Girid lâlesi dediğimiz Renonculus diğeri Manisa lâlesi dediğimiz Anemondur. Girid lâlesinin bir savancı vardır ve pençe gibidir. Manisa lâlesinin ise savancı ezilmiş iç bademe benzer.

Her iki çiçeğin dikilme zamanı bu ayn sonuna kadardır. Gerçi marta kadar bu savancılar dikilebilir, fakat verecekleri çiçekler çok geç kaldığı gibi çabuk da solarlar. Her iki çiçeğin pençelerini kuvvetli ve yumuşak bir toprağa dikerseniz nisandan itibaren çiçeklenirler. Her pençesi 5 - 10 santim arasında bir derinlikte dikilmelidir. Pençeler dikilmeden evvel 10 - 12 saat su içinde bırakılırsa daha çabuk köklenirler. Her iki çiçeği tarla halinde yani karık veya tarh içine birbirinden 15 - 20 santimetre aralıklı olarak dikerseniz çok güzel bir çiçek halısı meydana getirir. Bunların bodur olan kısıtları tarhları süslemeye yarar. Hepsi saksılara da dikilebilir.

Savancıların sivri uçları toprağa iyice oturtulmalıdır. Dikildiği zaman sulamalı ve arasıra otlarını temizlemek suretiyle bakmalıdır. Kışın suya lüzum yoktur. Saksıları da bahçede tutmalıdır. Resimde katmerli olan Renonkül ve yalınkat olan Anemondur.

Beyoğlu halkevinden:

Amatörlere mahsus Resim ve Fotoğraf sergisi hazırlanmış başlanmıştır. Bu sergide ve Ankara C.H.P. Genel Sekreterliğince açılacak umumî sergide derece kazanacaklara mükâfat verilecektir. İştirak etmek isteyenlerin fazla tafsilat almak üzere Halkevimize müracaat etmelerini rica ederiz.

Bulgaristanda pek çoktur. Profesör burların meyvalarını toplamış ve kurutarak muhtelif yiyeceklerle karıştırmıştır. Bu tecrübe çok iyi neticeler vermiştir.

Bir işvire gazetesinin haber verdiğine göre, şimdiki Soğ. civarında bir fabrika kurulmuştur. Fabrikada yabancı gülün meyvalarını fenni surette kurutmak ve toz haline getirilmektedir. Şimdi Bulgaristanda yabancı gülün meyvası toplanmakta, bir taneşinin külbolmasına meydan verilmektedir. Bu sene toplanan miktar 5 - 6 milyon kiloyu bulmuştur. Bu miktar 10 milyon kişinin bir ay müddetle (C) vitaminini ihtiyacı temine kâfi geliyormuş.

Son zamanlarda istek arttığından Bulgaristanda yabancı gül yetiştirilmesine başlanmıştır. Harp uzun sürerse yabancı gülün meyvasının mühim bir ihracat maddesi halini alması muhtemeldir.

Mağnolya nasıl yetiştirilir?

Mağnolya ağacı, kışın yapraklarını dökmeyen, kokulu büyük çiçekler veren en kıymetli bir süs ağacıdır. İstanbul iklim ve toprakları mağnolya için çok müsaittir. Bu ağaç soğuğa da tahammül edebilir. Fakat sıfır altı on beş derecede daha aşağısında bozular. Mağnolyanın çiçekleri beyaz krem renginde ise de bir cinsinin çiçeği mor patlıcanı renkte açar. Bu cinsin yaprakları kışın döktülür. Çiçekleri de kış başladıkdan sonra açar.

Turfanda ve makbul bir çiçektir. İstanbulun ağaçlanması için en muvafık ağaç mağnolyadır. Bilhassa yaz ve kış koyu yeşil rengi ile bu ağacın estetik kıymeti yüksektir. Mağnolyanın kırmızı renkli tohumlarını bu aydan itibaren ekebilirsiniz. Fakat daha iyisi tohumları ince dere kumu içine kumla kat kat istif etmeli ve şubattan kumdan çıkarıp yarı yarıya funda ve yaprak çürüğü harcıyla ekmelidir. Mağnolya tohumu çimlendikten sonra küçük saksılarda büyütülür. Fakat en kolayı tenekte hün içinde daldırması yapmaktır.

Katalpa ağacı yetiştirilebilir mi?

Süs ağaçları arasında en büyük yapraklı ve çok gösterişli bir ağaç olan katalpa parklar için en iyi ağaçlardandır. Bu ağacın büyümesi de kuvvetlidir. Sıcak dağandığı gibi soğuğa da dayanır. Yalnız genç iken gövdesini kışın hasarla sarmış muvafık olur. On beş yaşından sonra katalpa sıfır altı on beş dereceye kadar dayanabilir. Yaprakları büyük ve gösterişli olduğundan gölgesi de makbuldür.

Açık mor renkte küme küme açan büyük ve cazip çiçekleri vardır. Meyvaları da ceviz boyunda fakat yuvarlak şekildedir. Meyvalarına da gösteriş iyidir. Bu ağaç memleketimizde mükemmelen yetiştirilebilir. Bol tohum verdiği için tohumla çoğaltılır. Fakat genç dallarının ucundan çelik dahi yapılır. Ağacın üzerinde tenekte veya saksılara hün daldırması yapmak mümkündür. Çelik bu ayda, daldırma yazın yapılmalıdır. Tohumlarını şubatta ekmek muvafıktır.

CEVAPLARIMIZ:

Beyazıtta Ragıp Kargın'a cevap — Portakal, mandalina ve limonlara ânz olan hastalık hakkında evvelce cevap verilmişti. Ağaçlarının meyva vermemesi bu böceklerin zararından değildir. Ya fidadaki toprak kuvvetsizdir veya fidanların ıyır iyi bir cinsle aşılannmamıştır. Mamefih böceklerin kışın yumurtalarını temizlerseniz fidanlarınızı kurtarırsınız. Bu yumurtaları yapraklara saplan ve damarlarının yanında bulunur. Fidanın gövdesinin kabukları üzerinde de bulunabilir. Bir diş fırçası alınız, yüz elli gram suyun içinde eritilmiş bir gram arap sabununa bir çorba kaşığı zeytinyağı ilâve ederek karıştırınız. Ve bu ilâçla söyledikimiz yerleri sıkça fırçalayınız. Bu ilâç yerlere de tatbik ediniz.

İzmirde Mustafa Kipere cevap — Mektupla cevap verilmişti. Tekrarlıyoruz: (1) Toprağınızın çok kili olduğu anlaşılıyor. En muvafık her metre murabbama yarım gaz tenekesi dere kumu karıştırmaştır. Bu kumun kili olmamasına dikkat ediniz. Yani sil denilen çok ince kum olmamalıdır. Deniz kumu çok yakanmış olmak şartı kullanılabilir. Bol gübre ile de toprağınızı kuvvetlendirirsiniz. Kumun toprağa karıştırılmasına çapa ile yapmalısınız ki alt tabakalara akıp gitmesin. (2) İddia yanlış. Usulünüz doğrudur.

Yalnız çok yüksekten sulamak toprağın kaymak bağlanmasına sebep olur ve düşen damlalar tazyikli su damlaları olduğundan çiçekleri kamçılara dökmelerine yardım edebilir. Suyunuz bolsa hark ile sulayabilirsiniz. Geniş arazide hark iyidir. Suyun ziyana sebep olmaz. Fakat çiçek bahçesinde hark yapmanın muvafık değildir. (3) Primanın 2-3 sene toprak içinde çürüdükten sonra ümüslü bir gübre olarak kullanılması faydalıdır. (4) Yeşil Helion evvelce memleketimize gelmiştir. Fakat mevcudu yoktur. Fransadan hiç bir mal getirilemez.

Konya'da Sami Başbudak'a cevap — Fidanlar yeni dikilmiş ise, haftada bir ve ağustosun sonuna

Zulfü - arus, Taberi?



İç alıcı, ruh açıcı kokularla tannan bu iki sovanlı çiçeğin artık ömrü bitmek üzeredir. Çünkü her iki si kıstan korktukları gibi sovanları da toprağın içinde rütubetten çürütürler. Zulfü-arus İstanbulda sayıyan göz derler. Taberiye de sümbül teber denir. Her iki sovan son çiçeklerini vermek üzeredirler. Çiçekleri biter bitmez bunları saksılara bahçeden evin muhafazalı bir yerine alıp orada yapraklarının dökmelerini veya kurumasını beklemelidir. Bu müddet içinde sulamalıdır. İyice kuruduktan sonra sovanlarını topraktan çıkarmalı, kâğıtlara sarıp nisanaya veya mayısa kadar saklamalıdır.

Zulfü-arus tohum da tohum ve tohumla arttırılır. Şayet verim vermiş ise (fasulye gibi tohum kesesi vardır) o zaman tohumlarının olgunlaşması için bol güneşli bir yerde muhafaza etmelidir ve haftada bir defa sulamalıdır. Sümbül teber tohum vermez. Sovanın dibinden bol miktarda küçük sovançıklar verir. Bu sovanları her sene koparıp dikerseniz büyüyecek çiçek açarlar. Yavruları ayıklanmayan sümbül teberler çiçek açamazlar.

Zulfü-arus ve dallarından sıcak cermekânlarda yahut seralarda funda toprağında çelik yapılabilir. Meraklılarına tavsiye ederiz. Her çelik köklendikten sonra birinci senesinde çiçek açabilirler. Resimde sümbül teberi görüyorsunuz.

Dökülmüş yaprakları toplayınız

Sonbahardan kışa giriyoruz. Reçineli olan veya kışın yaprak dökmünden tabiatın istisna ettiği ağaçlardan gayrisi bütün yapraklarını dökerler. Bu yapraklar bahçenizin için, saksıda yetiştirilecek en nazik çiçekler için bulunulmaz kıymetli bir gübredir. Bu gübreye «yaprak çürüğü» deriz. Yaprak çürüğü için en elverişli yapraklar çınar, kestane, akasya, ıhlamur, dut, incir, ceviz, dişbudak, esfendan, kocayemişi yapraklarıdır. Diğer ağaçların yaprakları üzerinde ekseriya mantar hastalıkları bulunduğu için bu gibi yaprakları toplayıp yakmak daha doğrudur.

Yaprak çürüğü sebze ve çiçek fidanlarından da yapılabilir. Bunu hazırlamak için tam mevsimindeyiz. Bahçenin bir tarafında eski bir havuz varsa bunun içine, yoksa derin açılacak kuyularda yaprakları doldurup sıkıştırılmalı ve bir defa sulamalıdır. Yağmurlu zamanlarda sulamaya lüzum yoktur. Her defasında yaprak doldurulurken yaprakları sıkıştırmak lazımdır.

Çukurlar iyice dolduktan sonra üzerlerine bir karış kadar toprak örtüp bırakmalıdır. Böylece hazırlanan çukurlardaki yapraklar 1-2 sene içinde çürüyerek sıyaha yakını renkte bir çürüntü meydana getirirler. Bunu elekten geçirecek istediğiniz kadar kullanabilirsiniz.

(Çocukluğunda okşanmış, iyi muamele görmüş bir adamda daima kendiliğinden tasacak insanı faziletli bulursunuz.)

Cocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

kadar su vermelidir. İkinci sene ön beş günde bir, üçüncü sene ise çok kurak zamanlarda su verilirdir. (2) Fidanların etrafını açmayınız. Yalnız toprağa atılmış bol gübre karıştırınız. Bunu şimdiden yapınız. (3) Çınarların her dalı sulak yere dikilirse köklerin ve tutar. (4) Konyada her nevi sovan ve yumru su kısn topraktan çıkarıp muhafaza etmelidir. (5) Kitaplar için kataloğ gönderilmştir.

Akademya

Devletin resmi kadrosuna, halkın konuştuğu dile «Akademik» diye geçen Güzel Sanatlar Akademisine «Güzel Sanatlar Akademiyası» diyor: kırk yıllık Dram tiyatrosunu «Drama tiyatrosu» na çeviren; sosyalizme «sosyalizma», faşizme «faşizma» adını takan bir kaç meslektaş görüyor.

Makalelerini baştanbaşa küçük harfle yazan; adını acayip bir şiveye sokan bazı muharrirler gibi eğer bunlar da bir hususi işi hizmet için böyle yapıyorlarsa bunu, bu bahse dair hazırlıyacakları tezleri saklamalıdır.

Yoksa, zaten çorbaı andıran imlâzın, her eli tutanın bir tarafa çekmesinden fayda değil, zarar görür.

Davalar

İnkılabımızın ilk günlerinden beri dil davamız, imar davamız, tarih davamız, musiki davamız, tiyatro davamız... diye haykırmağa başladık. Ve bu haykırmağın beraber işlemeğe başlayan her kol kendi davasından iyi örnekler vermeye çalıştı ve çoğu da verdi.

Fakat musiki gibi, tiyatro gibi bazı kollar davalarını hâlâ tam yoluna koymuş değillerdir. Bu gecikmelerin sebebi, musikimizde eski ve yeni diye iki sese tempo tutmak zorunda oluşumuzdur sanıyoruz.

Tiyatromuzda ise... Gerçi onda eski ve yeni diye nd cereyanlar yoktur. Fakat buna mukabil orada da hücum ve müdafaa gibi iki cephe var ki Türk tiyatrosuna vakit kaybet-tirmeğe kâfi geliyor. Orada münekkitler hücum şekilleri arayıp bulmağa, sanatlar müdafaa yolları hazırlamağa mecburdurlar ve bu da tiyatro için pek lüzumlu olan bu iki kıymetli boş yere oyalasa gerektir.

Muhsin Ertuğrul - Peyami Safa, Celâleddin Ezine - Muhsin Ertuğrul davaları bunun en son misalleridir. Vâkıa bunlar da birer tiyatro davasıdır amma inkılabın tiyatro davaları değil-dir.

İki sebep

Geçen gün Kunduracılar cemiyeti reisi bir gazetede, kunduracıların neden çabuk eskidiğini anlatıyordu.

Hepimiz bu kusuru kendimize göre izah edebiliriz. Fakat bunun bir de umumî bir kaç sebebi olsa gerek.

Evvelce pabuçları eskiten iki mühim sebep vardı:

Kırtasiyecilik ve Arnavut Kaldırımları.

Pabuçlar ya daire daire evrak tomanları dolayınca, yahut bazan kurumuş bir dere kadar harap kaldırmış yollar üstünde yürümekle eskirdi.

Çok şükür kırtasiyecilikle mücadele ve asfalt bu sebepleri — kısmen de olsa — gidermiş bulunuyor. Demek ki şimdi kunduracıları eskiten başka sebepler var. Bunlar belki malzeme kötülüğü, belki siyasi buhran, belki dünya ahvalı, belki de Amerika, Japonya, Rusya, Almanya ilh...

Fakat bunlar birer zayıf ihtimallerdir. Bunun daha kesin sebepleri olacak. Eğer bu sebeplerin ne olduğunu merak ediyor-sanız bir akşam veya sabah cadde-leri dolduran yayalara katılıp yürüyün. Anlarsınız ki, tramvay-ların bandajı ve tünelin kayış-ı kunduracılarımızın ömrünü kısaltan en mühim iki sebeptir.

Yasaklar

Bazı yasaklar var ki halkın teahhüdünde kâtipidir. Bir defa konulmuştur, ne değişir, ne eskir. Fakat tramvaydan atlamağa, yerlere tükürmemek, ağızta yiyecek satmamak, gece gürültü etmemek... gibi bazı yasaklar da vardır ki senede bir, hattâ bir kaç kere tazelenmeden olmuyor.

Talebinin kahvehanelerde oturmaması, muayyen bir yaşa kadar çocukların sinema ve tiyatro-lara alınmaması da işte bu da-yanıklı yasaklardan oldu. Ders yılının açılması beraber yine talebinin kahvehane meselesi gazetelere konu olmağa başladı. Halbuki bu derde geçen seneler-de deva bulundu sanıyorduk.

DÜNYADA NELER OLUYOR?

Otomatik sinema

Town Brix namında, 25 senelik bir sinema direktörü son zamanlarda otomatik sinemayı icad etmiştir. Bu otomatik sinema, Şikago şehrinde halk sinema salonlarından birinde işlemeğe başlamıştır.

Brix'in iddiasına göre film gösterilen bir sinemada müstahdemlerin vücudlarına lüzum yokmuş. Buna binaendir ki Brix işlettiği sinemada bilet satan memurlara yol vermiş ve onların yerine bilet satan otomatik bir makine yerleştirmiştir. Filmi seyretmek isteyenler, bu otomatik makineye muayyen bir para atmaktadır, ma-nenim turnikesi de bir adam geçe-

cek kadar açıldıktan sonra kapanı-vermektedir.

Sinema salonunda mevcut 1850 kol-tuk dolduktan sonra otomatik bilet makinesinde sarı renkte bir ampül yanmaktadır. Bu sarı ampül, sinema-nın dolduğuna, içine para atılma mü-tehri almıyacağına işarettir. Fakat sinemanın çıkış kapısından bir müş-teri çıkıp çıkmaz, bilet makinesi tek-rar işliyerek müşteri kabulüne başla-maktadır. Sinema salonunun içinde fi-lim makinesini işleten ve tanzim eden otomatik bir âlet mevcut olduğu ci-hetle, operatörlere lüzum kalmamış-tır.

En büyük ziyafet

Son zamanlarda Birleşik Amerika-nın zengin çiftlik sahiplerinden biri kuzunun düğünü münasebetiyle üç bin kişilik bir ziyafet vermiş, bu ziyafete de iki ton yiyecek ve içecek harcan-mıştır. Amerikan gazeteleri, bu zıya-fetin büyüklüğü itibarıyla bir rekor te-kil ettiğini yazmışlardır.

Fakat İngiliz gazeteleri derhal bu külfate cevap vererek en büyük ve zengin ziyafetlerin rekorunun İngiltere-de bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Resmî vesikalarından anlaşıldığına gö-re 1464 senesinde George Nevill York şehri başpiskoposluğuna geçtiği zaman yer yüzünün en büyük ve zen-kın ziyafeti verilmiştir.

50 sene sonra boşanma

Londra asliye hukuk mahkemesi, Randal adında bir tacirnin talep ve müracaatı üzerine boşanmasına karar vermiştir. Randal bundan elli sene evvel evlenmiş ve 1925 senesine kadar mesud bir koca hayatı sürmüştür. Fakat 1925 senesinde Randal kör olunca karısı kendisini terketmiştir. Zavalı Randal 16 sene vefatı zevce-sinin avdetini boş yere bekledikten sonra mahkemeye müracaatla boşan-

ma istemiş ve hâkimce demıştır ki: «— Elli sene evli yaşaduktan sonra mahkememden boşanmağa karar vermesini istiyorum. Bundan da mak-sadım, mirasmdan mahrum bırak-mak suretiyle zevcemle cezalandırma-kıtır.»

İskoçyada kızının yanında bulunan Randal'ın zevcesi, ne kendisi gelmek ve ne de vekil göndermek suretiyle mahkemenin davetine icabet etme-miştir.

Yastık atılmıyacak!

İspanyada boğa güreşlerinde sahaya yastık atılması yasak edilmiştir. İspanyolların boğa güreşine çok meraklı olduklarını herkes bilir. Güreş seyredenler bazen çok heyecanlanır-lar, bağırıp çağırarak kâfi gelmez, sa-haya yastık atarlar.

Boğa güreşi sahalarda oturanak yerler ekseriyetle taşdır. Bunun için seyirciler beraberlerinde bir yastık ve ya minder getirirler, seyirciler boğa ile güreşen (matador) a kızarlarsa he-

men sahaya yastık yağmuru başlar. Bazen de aksi olur. (Matador) un me-hareti seyircileri aşka getirir, bu defa da sevingten sahaya yastıklar, min-dekler yağdırılır. Bazen bunlar o ka-dar fazla olur ki, yarışa tatil ederek yastıkları toplamak lâzımgelir.

Geçenlerde bir yarışta (Matador) a kızan seyirciler yastıkla beraber bira-fıcalarını da sahaya atmağa başlamış-lardır. Hükümet bunun üzerine yastık atmağı yasak etmiştir.

Bu defakı harp yalnız cep-helerde değil, iktisadi sahada da büyük bir şiddetle devam ediyor. Muharebe, filim sahasına da in-tikal etmiştir. Harpten evvel Av-rupada pek çok Amerikan filmi gösteriliyordu. Almanlar şimdi bunun önünü almak için hazırlık yapmağa başlamışlardır. Harp dolayısıyla Avrupaya esasen pek az Amerikan filmi geliyor. Bir çok memleketler hemen münhar-sıran Alman filmi göstermek-tedir. Almanya, harpten sonra da Avrupaya Amerikan filmi gelme-mesini temin etmeğe çalışıyor.

Bir maksatla geçende Berlinde bir filim kongresi toplanmıştır. Kongreye bir çok Avrupa mem-leketleri iştirak etmiştir. Yalnız Fransa henüz sulh aktetmediğinden kongreye murahhas gön-dermemiştir.

Kongrede verilen kararların başında bir filim odasının tesisi vardır. Odanın vazifesi Avrupada yapılacak filimleri kontrol etmek ve bunların tevziile meş-gul olmaktır. Oda filimlerin hem ucuz, hem de sanatkârane olma-sına çalışacaktır.

Kongre yapılacak filimlerin Alman, Fransız ve İtalyan gibi vasıfları olmakla kalmayıp Av-rupa kıtasına mahsus esas hat-ları ihtiva etmesini kararlaştır-mıştır. Bu evsafı haiz filimler Avrupanın her memleketinde gösterilecektir.

Kongre şimdilik bazı esaslar koymuştur. Harpten sonra yeni toplantılar yapılarak daha şü-müllü kararlar verilecektir.

Edirne beden terbiyesi direktörlüğü

Edirne (Akşam) — İki yıldanberi Edirne Beden terbiyesi bölge as baş-kanlığını muvafakiyetle idare etmek-te olan B. Ekrem Demirey, Beden terbiyesi genel direktörlüğünce şeh-rimizde ihdas edilen Beden terbiyesi direktörlüğüne tayin edilmiştir.

Yeni Beden terbiyesi direktörü bu vazifesine dünden itibaren başla-mıştır.

Edirne de biçki, dikiş kursu

Edirne (Akşam) — Üç ay devam etmek üzere şehrimiz Halkevinde malûmatlı bayan öğretmenlerin ida-resinde bir biçki, dikiş kursu açıl-mıştır. Kurs haftada iki gün devam edecek, kadın ve kızlarımıza dikiş ve biçki işleri öğretilmektedir.

Günün Ansiklopedisi

Türkiyede orta ve teknik öğretim okullarının mikdarı

Maarif Vekâleti, «Türkiye Cümhu-riyeti Maarifi» isimle ve 1940-1941 yıllarındaki mektepler vaziyetini gös-teren bir kitap nesrettiler.

Bundan öğrendiğimize göre, orta ve teknik okulların Türkiyede ki cins ve mikdarları şöyledir:

Kız öğretmen okulu (5) 1 adedi İstanbulda.

Erkek öğretmen okulu (6) 1 adedi İstanbulda.

Köy enstitüsü (14)

Kız lisesi (10) 6 adedi İstanbulda.

Erkek lisesi (14) 7 adedi İstanbulda.

Muhtelit ilse (20)

Kız orta okulu (17) 12 adedi İstanbulda.

Erkek orta okulu (27) 17 adedi İstanbulda.

Muhtelit orta okulu (98) 7 adedi İstanbulda.

Kız enstitüsü (15) 3 adedi İstanbulda.

Ticaret lisesi (6) 1 adedi İstanbulda.

Orta ticaret okulu (1)

İnşaat usta okulu (3) 1 adedi İstanbulda.

Erkek sanat okulu (10) 1 adedi İstanbulda.

Terzilik okulu (1) İstanbulda.

Akşam meslek okulları ve kursları ise şunlardır:

Sanat okulu (30) 4 adedi İstanbulda.

Akşam ticaret okulu (2)

Akşam erkek sanat okulu (3) 1 adedi İstanbulda.

Akşam erkek terzilik okulu (1) İstanbulda.

Köy değirmencilik ve marangozlu-ğu kursu (13)

Köy kadınları gezici kursu (12)

Daktilo kursu (1)

Petrol kuyularının tahribi meselesi

Yazan

M. Şevki Yazman

Almanlar Kafkas cephesine yaklaştıkça bu muntakadaki petrol kuyula-rının tahribi meselesi de gayri ihtiyari zihinleri ılgal etmektedir. Senede 25 milyon ton verimli olan bu kuyula-rın ateş almasını bir tasavvur edin. Beşer tarihinde bir misil görülme-miş bu facia, bir nefis ve vatan mü-dafaası işi olduğundan önüne geçi-lmesi mümkün olmayan bir vakta ola-caktır.

Bu sebeple böyle bir tahribin icra şekli ve müessiriyet derecesini araştırmak faydalıdır.

Petrol tesisiatı umumiyetle iki kıs-ma ayrılır:

1 — Petrolün istihsal olunduğu sa-halar (kuyular).

2 — Petrolün tasfiye olunduğu yer-ler (tasfiyehaneler) ve istihsal yer-leri ile tasfiyehaneler arasında veya sahiller arasında naklini temin eden boru tesisiatı.

Tahrip keyfiyeti de bu tesisiata gö-re düşünürlü ve tatbiki edilir.

Tahribi en kolay yerler tabii tasfiyehanelerdir. Buraların kazanla-rında bulunan petrolün ve bilhassa hall tasfiyede ki benzinin tutuşturul-ması bütün tesisiatı berhava etmeğe yetişir. Ancak şu var ki tasfiyeha-nenin tahribi demek petrole den tama-men istifademin kesilmesi demek de-gildir.

Gemiler veya sarnıç vagonlarıyla başka tasfiyehanelere ve hattâ Al-manya, İtalya veya Romanyaya ka-

dar sevkedilecek ham petrol buralar-daki tasfiyehanelerde de tasfiye olunabilir. Bundan başka tasfiyeha-nelerin muhtaç olduğu malzemeyi geniş mıktya imal kabiliyetine mal-lik olan Almanya gibi sanayici bir memleket için buraların fasilasız bir çalışma ile 5 - 10 ayda eski haline getirilmeleri mümkündür. O halde tahrip bakımından en müessir yerler bu tasfiyehaneler değildir. Bunların tahribi istihsalı aksatır, fakat tama-men durdurmaz.

Nakil temin eden boru tesisiatı da böyledir. Tahribi kolaydır, fakat ta-mirleri de kolaydır. Asıl tamiri güç olan ve istihsal faaliyetini kökten durduran kuyulardır.

Kuyular tutuşturulmak suretiyle işe yaramaz hale konabilir. Fakat petrol ile hava tabakası arasını teerid eden yanmaz maddelerin (benzin yangın-larına karşı kullanılan eczalar) bu kuyular üzerine çokça atılması, bil-hassa fazla tazyikli olmayan kuyula-rda, ateşi söndürür. Yalnız başına tutuşturma çok halleengiz görülürse de ekser hallerde karşı konulmaz va-sıfta değildir. Kuyuyu tamamen işe yaramaz hale koymak, diğer tahribi düşmanlar içerideki petrolün dışarı çık-ırılması zımnında ya çok fazla iş görmeğe ve hattâ bazan yeni kuyular

açmağa mecbur bırakmak için petrol kuyularını hayli derinlerden ve in-filâk maddeleriyle berhava etmek lâ-zımdır.

Eskiden ve fitil ile ateşlemede bu iş belki güç olurdu. Zira fitilin ateşiyle petrol tutuşur ve infilâk maddelerinin dışarı fırlatılmasıyla esaslı tahribi mâni olurdu. Fakat şimdi elektrikle ateşleme vasıtasıyla istenildiği ka-dar uzaklardan ve istenildiği kadar derinden kuyuyu tahrip etmek müm-kündür. Derin tabakaların altüst ol-masını, borunun kopup yerlerinin taş ve toprakla kapanmasını mucip olacak böyle bir infilâk kuyuyu uzun zaman ve belki de hiç bir zaman ist-ifade edilemez hale koyabilir. Rus-ların ve İngilizlerin Kafkas petrolle-rinde tatbik etmek istiyebilecekleri tah-ribat her halde bu şekilde olacaktır.

Yalnız bu esaslı ahribat, esaslı ha-zırlık ister. Sonra hiç değilse buralar-dan beş on sene içinde ümid ke-silmişse yapılır. Yoksa düğmana za-rar vereceğiz diye milyarlarla tah-min edilecek millî servet bu çesit tahribata tabi tutulamaz. Sovyetler bu hususta ne düşünüyorlar bileme-yiz. Bunu ancak zaman gösterecek-tir.

Yalnız Almanların bugüne kadar Kafkasyadaki petrol tasfiyehaneleri-ne ve kuyularına hiç bir hava taarru-zu yapmadıklarına bakılırsa burala-rı esash surette benimsedikleri ve tahripine kendilerinin meydan ver-mek istemedikleri anlaşılıyor.

Afyonda İnönü günü

Afyonlular 29 ağustos gününü İnönü günü olarak kutlamağa karar verdiler

Afyon 9 (A.A.) — Belediye Mec-lisimiz Millî Şef İnönü'ye Afyon halkının derin sevgi ve saygısını belirtmek için, her yıl 29 ağustos gününün İnönü günü olarak kut-lanmasına karar vermiştir. Be-le-diye Meclisinin bu kararı alma-sına sebep, Millî Şef'in 922 yıl 29 ağustos günü akşamı cephe ko-mutanı sıfatıyla şehrimize gelişi-dir.

Hatırlardadır ki, İsmet İnönü, Ebedî Şef Atatürk ve mareşal Fey-zî Çakmak ile birlikte o geceyi Be-lediye binasında geçirmişler ve hep birlikte Dumlupınar mey-dan muharebesinin planlarını ha-zırlamışlardı. Cumhuriyet meyda-nını süsleyen Zafer anıtı kalde-sinde bu üç büyük başın harita üzerinde çalışmalarını gösteren kabartma da bu hatırayı teyid eyle-mektedir.

Atatürk'ün vecizeleri

Anadolu zaferi, tarih arasında bir millet tarafından tamamen benim-senen bir fikrin ne kadar kadir ve ne kadar muhyi bir kuvvet olduğun-un en güzel bir misal olarak kala-caktır.

★ Mahdud vesaitle büyük işler görmenin tecrübe olunan yegâne usul-i kuvvetlerimiz dağıtmamak, ve-saiti mevcudiyetinin kısmi azamını gayelerimizden en mühimmi olanlar üzerinde taksif etmektir.

★ Meşrûk tedbirlere mukadderatı tevdi etmekten fevkalâde sakınmak lâzımdır.

★ İstikamet, metanet ve nefisten fedakârlık zafere isal eder. Zira istikbal arzu ve imanı olana mevduddur.

★ Bilelim ki millî benliğini bilmi-yen milletler başka milletlerin şık-a-dırlar.

★ Tarihimizi okuyunuz, görürsünüz ki, milletimiz mahveden, esir eden, ha-rap eden fenalıklar hep din kışesi altında ki küfür ve melânetten gel-miştir.

★ Büyük şeyleri yalnız büyük mil-letler yapar.

★ Cumhuriyet fazileti ahlâkiyeye müstenid bir idaredir, Cumhuriyet fazilettir.

★ Hilgiri medenî devlet yoktur ki ordu ve donanmasından evvel iktisa-diyatını düşünmüş olmasın.

... Kadınlarımız, hattâ erkekler-imizden çok münevver, daha çok feyizli, daha fazla bilgili olmağa mecburdurlar; eğer hakikaten milletin anası olmak istiyorlar-sa...

ATATÜRK

Şişli Halkevinde

Profesör Mim Kemal Öke Atatürk'ün hayatı hakkında bir müşahabe yaptı

Bu sabah saat dokuzda, profesör Mim Kemal Öke tarafından Şişli Halkevinde Atatürk'ün hayatı hak-kında bir müşahabe yapılmıştır. Kıymetli profesör, Atatürk'ü hatırlama-dığımız bir an bile olmadığımız, onun dehasıyla milletin refah ve saadetini realize etmeğe çalışan idealist ve realist bir insan olduğunu söyleyerek Atatürk'ün yaptığı inkılapları tedkik ettikten sonra demiştir ki:

«Atam, seni ben ilk defa olarak Derne çöllerinde yabani zeytin ağa-çları arasında kurulumuş bir çadır içinde ziyaret ettim. Ne yalan söy-liyeyim o vakit açık mavî gözlerin-den, endamlı, heybetli vücudundan, çok sakın ve mütevazı görünüşün-den bugün bir millet varlığını kurtar-an, ona en meddal inkılapları yaptır-an harikalar yaratan zekâ ve kudretini seçemedim. Halbuki Sen Anafarta'da Türk milletinin bağır-na basan düşmanı süngünle denize döktün. Muhtelif cephelelerde düşman-larla çarpışarak zaferden zaferle kos-tun, en nihayet istiklâl savaşında Türk milletinin hayatını kurtardın... Köksemiz bir saltanatı devirdin.

onun yerine halk hâkimiyetini tanı-yan yepyeni bir rejim kurdun! Biz hakikate değil, heylâyâ sürükleyen hilâfeti kaldırdın! İşte bütün bunlar senin dehânın, enerjinin, memleketseverliğinin bugün sarsılmaz birer abidesi olarak gözümüz önünde duruyor

Sakarya harbinden biraz evvel Çankayada bir köşkün, bir karyola, bir sofa ve iki sandalyadan ibaret mobilyesi olan mütevazı bir odasında gene İztıbarla karşılaştım... Haza-rı atının kırkmesleye kaburga kemik-lerin kırıldı. elçilerine ucu batan kırık kemik sana nefes aldırılmıyordu... İztı-rab insanın cesaretini ve maneviyat-ını kurar, insanı nevid ve suuru-nu altüst eder, fakat Atam sen o vakit te ızrapla kısılan sesini mem-leket savasına ait kararlarını verirken gene yükseltiyord, iradeli bir he-yecanla İztıbarlarını unuttuyordun...

O vakitler ne kadar zorluklarla karşılaştığına bizzat şahit oldum.»

Profesör, Atatürk'ün hastalığından tahsederek demiştir ki:

«Atam, talihinin hazin bir tesadü-fü olarak son hastalığında da yonun-da bulundum. O güzel vücudunun na-sıl çöktüğünü, güzel mavî gözlerinin nasıl söndüğünü, o çok şihirli, sem-patik olar yüzünün nasıl solduğunu bizzat görendenler biriyim... Bu hal-de şken de dalgın olmağın zaman-larda memleket, millet işlerini dü-şünüyord, dalgın zamanında da gene onu saykılıyordun. Hattâ yataкта bir taraftan bir tarafa yardımıla döne-cek kadar zayıflamış olduğun halde tribüne çıkarak seni tahassürle bek-liyen millette hitap etmek istiyor-dun. Cennete çevirdiğin Ankaraya dönmek için ne kadar sabırsızlanı-yordun. Bu, bizim her gün gözümi-zün önünde manevi kudretin uzvi kuvvetleri, madal İztıbarlara tahak-

kümünü ifade eden bir tablo halin-de seyrediyordun. Fakat en nihayet bu muazzam kudret de, sönmöz zannettiğimiz enerjin de kırıldı.

Atam, sen askeri hayatında mağ-lûp olmamakla gurur duymağa hak kazanmış bir kumandan idin. Fakat bunun hattâ her şeyin üstünde fa-ziletili ve feragatlı, asil kalbli bir in-sandım. Senin gözünde ne insanların tapıran altınını, ne gözleri kamaştı-ran pırlantaların, ne de insanların şa-saahı görünüşüne, heybet ve azame-tine esir eden bir saltanatın ne kıymeti vardı?... Bütün haris ve maddi düşüncülerin üstünde seni fanilikten kurtaran, ruhunu ebedileştiren bu asil benliğin, müstesna şahsiyetin idil.

Atam, ne hazine bir talihdir ki, memleket ufuklarında millette refah ve saadet arıyan gözlerini titriye tit-riye ben kapatım. Atam, artık sen yalnız bir nur olarak yaşıyorsun.

Atam, müsterih ol... Şi-şli burada başımızda yaptığın inkılaplarda, harp meydanlarında ızdırab ve şerefi se-ninle paylasan, sana ideal arkadaş-lığı yapan İnönü'müz ve bu eserlerini emanet ettığın Türk gençliği ve kadir bilen azımkâr bir Türk milleti var... Artık Türk milleti bundan sonra da milleti siyasi esaretten kurtaran Lu-zan kahramanının düşmana ilk dar-beyi İnönü'de indiren İnönü'nün kumandası altında asil ve mukaddes hedefine doğru yürümekte devam edecektir. Onun bazan şirirlerimize itidal veren, bazan heyecanlarımızı arttıran davası sesi en buhranlı za-manlarda kabilelerimiz bir iman ve emniyet veren bir işaret olacaktır. En buhranlı bir zamanda devlet mesuliyetini üzerine alıp bu asil hayrülha-lefe, onun azmiyle yürüten hükûme-tine, büyük bir emniyet ve itimnalla mukadderatını kendilerine teslim eden bütün millette sıhhat ve saadet dilerken Atamızın aziz hatıralarını derin bir minnet ve şükranla anarak manevi huzurunda kemalî huşu ile eğiliyoruz.»

Atatürk'ün bir hatırası

1922 kış... Atatürk Burtsada... Bur-salılar, Büyük Kurtarıcıların alkışlı-yor, kucaklıyor, bağrılarına basıyor-lar. O, bir hatırasını anlatıyor:

«— Arkadaşlar, Bursa iştilâ edil-miştir. O gün Büyük Millet Meclisinin kubbesi hükûmîlarla çulhurdur. İe-lerinde ağılamaktan memnu olan bir tek insan varsa, o da bendim. Bir ha-tip arkadaş kürsüden feryad edi-yordu:

Vatanın bağına düşman dayamış hançerini,

Yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini?

Yerimden fırladım;

— Yanlış söylüyorsun, dedim ve: Vatanın bağına düşman dayamış hançerini,

Bulur kurtaracak bahtı kara maderini!

diye ben de haykırdım.»

HER AKŞAM
BİR HİKÂYE

Hikâyecî

Bir genç 3 defa idam
sehpasına gittiNihayet son dakika da cezasının
müebbed hapse çevrildiği bildirildi

Yüzü sapsarı idi. Mor halklarla çevrilmiş gözleri çukura batmıştı. Yorgunluk, bitkinlik yüzünden akıyordu. Eski bir arkadaşının olduğu için merak ettim ve sordum:

— Nedir bu halin?..

— Başımı salladı:

— Sorma.. Berbadım, berbadı!..

— Ne oldu? Nen var?..

— Felâket!.. Felâket!..

Susup bir sigara yakınca sabırsızlandı:

— Anlatsan a..

— Facia, facia!.. Bizim bayan hikâyeciliğe başladı!..

— Şaşırđım:

— Peki amma felâket ve facia bunun neresinde?.. Hikâyeciliğe başlamak bu kadar korkunç şey mi?..

— Belki onun için değil amma benim için korkunç, hem de çok korkunç!..

— Beni fazla üzmemek için koluma girdi. Anlatmağa başladı:

— Efendim bizimki zaman zaman bir takım şeylere heves eder. Meselâ apartmanın balkonunda, sakı içinde kavun karpuz yetiştirmeğe kalkar. Bunu bırakır, erkek terziliğe başlar.. Ve tabii bütün elbiselerini dikmece kaktığı için beni maskaraya çevirir.. O erkek terziliği yaptığı zamanlar sokakta hiç kimse benim kıyafetime bakmadan ve hafifçe gülümsemeden yanımdan geçmezdi.

— Bir zamanlar da astronomiye merak saldı:

— İle bana küçük bir teleskop al.. Terihin haritasını çıkaracağım.. Hem apartmanın da en üst katına taşımam!.. diye tutturmuştu. Onda heves mi ararsın?.. Çooook!.. Her şeye heves eder. Ve bütün bunların ucu da feci surette bana dokunur..

— Geçenlerde Amerikalı kadın romançı Pearl S. Buck'un Çin hayatına dair bir kitabını okumuştum. Bir aralık:

— Bu kitap mı böyle dünya tarafından kapısıla kapısıla okunmuş!.. Tuhaf şey!.. Ben Pearl S. Buck'dan çok daha iyi yazıyorum.. diye başladı.

— Ve derhal karar verdi. Ertesi gününden tezi vok küçük hikâyeler, romanlar yazacak..

— O gece yatağıma girerken basucumuzdaki komodinün üzerine bol miktarda kâğıd kalemler koymuştum. Ben içimden: «Acaba bunlar ne olacak?» diyordum. Çok düşünmeğe lüzum görmedim. Yattım. Gece yarısı beni dürteliyerek uyandırdı:

— Kalk, kalk!.. Hemen lâmbayı yak!.. dedi.

— Sancısı filân tuttu zannettim. Te-âşla yataktan fırlarken diz kapağımda karyolanın demirine — hem de sıvılemesine — vurdum. Elektrikli yaptım. Fakat onda sancı tutmuş bir insan hali yoktu. Bana:

— Al kâğıdı kalemi eline.. dedi.

— O kadar şaşırılmışım ki hiç itiraz etmeden bükülmüş gibi kâğıdı kalemi elime aldım. Karım aynen şunları söyledi: «Hamur tahtası makasa âşık amma nafile.. Makasın gözü ve kalbi sırke şişesine bağlı!..»

— Bunları yazdım, fakat şüphelenmiştim. Acaba kaçırıyor mu idi?.. Yazdığım kâğıda şöyle baktı:

— Olmamış, olmamış.. dedi, sen makas hamur tahtasına âşık diye yazmışsın. Halbuki hamur tahtası makasa âşık!.. Dikkat et, burası pek mühimdir.. Yarınki hikâyemin notları!..

— Camım ha makas hamur tahtasına âşık olmuş.. Ha hamur tahtası makasa..

— Haydi bir münakaşa.. Hamur tahtası mı âşık? Makas mı?.. Nihayet lâmbayı söndürdük. O sırtını döndü. Mısı mısıl uyuumağa başladı. Lâkin benim bir kere uyuklamıştım. Bir daha kolay kolay dalamazdım. Hem makaslara âşık olan hamur tahtalarını, sırke şişelerine gönül veren makasları düşündükçe büsbütün aklım zıvanadan çıkıyor, uyuklamıyordum. Bu müthiş vecizenin mânâsını bulmağa uğraşıyordum. Fakat nafile.. Bir türlü bu bilmeceyi halletmek mümkün olmadı.. Kimbilir ne kadar sonra uyumuşum. Gene tartaklılara tartaklılara uyandırıldım. Karım:

— Çabuk.. Çabuk.. Lâmbayı yak ve derhal yaz.. Pek parlak bir fikir geldi. Hiç vakit kaybetmeden kaydet..

— İyi amma nonoşum.. Bırak da sabahleyin yazalım!..

— Çıldırđın mı sen? Böyle kıymetli bir fikir sabaha kadar bırakılır mı? Ya kaçırırsen, Allah göstermesin.. Yaz yaz kuzum..

— Söylene söylene kâğıd kalemi elime aldım. O bana aynen şunları not ettirdi:

— Sekiz yumurta + aşk iztirabları + bir avuç karbonat + viedan azabı.. Bir kâse içinde çalkalandıktan sonra üstüne damla damla zeytinyağı akıtılacak..

— Bu müthiş sözleri gayet tabii bir eda ile bana yazdırmıştı.

— Sonra gene sırtını döndü yattı. Benim uyukum bu sefer iyiden iyiye kaçmıştı.

— Başımı yastıktan kaldırmadan sordum:

— Karıcığım.. Bu yazdıkların pek derin şeyler galiba..

— Yattığı yerden cevap verdi:

— Evet.. Çok derindir..

— Ben bir türlü anlayamadım doğrusu..

— Sen edebiyattan ne anlarsın ki!..

— Kuzum nonoşum.. Söyle de istifa edeyim. Biraz evvel yazdırdığın «Hamur tahtası makasa âşık amma nafile. Makasın gözü ve gönü sırke şişesinde..» ne demektir?..

— Canım bunun anlaşılacağı el-het var mı?.. Hamur tahtası fırını demek.. Makas da terzi kızı.. Sırke şişesine gelince o da terzucu.. Yani fırının cıvıltı bitişikteki terzi kızı âşık.. Fakat gelelelim terzi kız da terzucuya sevilirmiş.. Ne var bunda anlaşılacağı?..

— Peki.. Ya şimdi yazdığımız?..

— «Sekiz yumurta + aşk iztirabları + bir avuç karbonat + viedan azabı.. Bir kâse içinde çalkandıktan sonra üstüne damla damla zeytinyağı akıtılacak..» cümlesinin mânâsı?..

— Eeeeee.. Sen de pek kalın kafalı imişsin canım!.. Artık bu kadar açık açık yazılan bir şey de oturup uzun uzun sana anlatacak değilim ya.. Hem rica ederim uyukuma kaçırma.. Artık beni rahatsız etme de uyu ya..

— O gece sabaha kadar üç kere daha uyandırıldım ve basucumdaki kâğıdlara birbirinden parlak vecdeler not ettim. Ertesi günden itibaren de benim için daha çekilmez bir hayat başladı. Karım sabahın akşamı kadar yatağa uzanmış, dalgın gözleri tavanda öylece duruyor, mütemadiyen sigara içiyordu. Kendisine yaka düğmemi sorsam yahut bir mendil istesem kıyametler kopuyor, bana bağırıyordu:

— Görmüyor musun!.. Büyük hayallerin peşindeyim.. İstikbalin romanını yaratmağa uğraşıyorum.. Ben bu kadar çalışır, didirirken sen karışma geçmiş âdi şeylerden bahsediyorsun.. Söyle yoksa.. Edebiyatı karşı bir düşmanlığın mı var?.. Öyle değilse beni ne diye rahatsız ediyorsun?..

— Peki amma yavrum.. Yaka düğmem?.. Mendil?..

— Aman Allahım!.. Şu adamın düşündüğü şeylere bakınız hele.. Sana asrın en büyük romanını doğurmak üzereyim diyorum.. Beni hayallerimle yalnız ve rahat bırak rica ederim. Çalışıyorum diyorum sana.. Anlamıyor musun?..

— İşte bütün günlerim böyle geçiyor.. Ne söylesem aynı cevap.. Onu büyük hayali ile yalnız bırakmak imişim!.. Geçeleri de sabaha kadar altı yedi kere uyandırılarak onun kâtipliğini yapıyorum..

— İştin feeli tarafı, o beni uyandırdıktan sonra benim sırtını döndü. Mısı mısıl tekrar uyuumağa başlıyor.. Halbuki ben saatlerce oturdum oraya dök babaam dön..

— Sustu. İçini çekti:

— İşte böyle azızım.. Karım hikâyeciliğe başladıktan andan itibaren ben de ne rahat, ne huzur kaldı.. Bittim, mahvoldum!.. Geberdim!..

— Sordum:

— Bari şimdiye kadar bir şey yazdın mı?..

Amerikada Albert Gaetti adında 26 yaşında bir genç üç defa ölümle karşı karşıya geldiği halde ölümle kurtulmuştur. Bu genç bir idam mahkûmudur.

Gaetti aslen İtalyandır. Geçen sene Carosela ve Chiccola adlarında iki arkadaşıyla beraber bir meyhanede içerlerken kavga çıkmış Gaetti, Carosela ile bir olarak Chiccola'yı öldürmüştür. Bunun üzerine iki katil yakalanarak mahkemeye verilmiş ve 1940 temmuzunun birinci günü mahkeme tarafından ikisi de idama mahkûm edilmiştir.

İdam hükmü temyiz tarafından tasdik edildiğinden iki katilin şubatın 14 üncü günü elektrik iskemlesine oturarak bu suretle idam edilmeleri kararlaştırılmıştı. O sabah iki mahkûm idam hücrasına götürülmek üzere iken Gaetti arkadaşından ayrılmış ve yalnız Carosela idam edilmiştir. Buna sebep bir hâkimin, başka bir iş için Gaetti'nin şahidliğine lüzum göstermesidir. Bu lüzum üzerine son dakikada katilin idamı 60 gün geri bırakılmıştır.

İki ay sonra Gaetti yeniden idam edilmek üzere hazırlanmıştır. Fakat adliyenin elân kendisine ihtiyacı vardı. Bu sebeple gelen bir tezkere

rede idamının yeniden 60 gün geri bırakıldığı yazılıyordu. Bu haber mahkûma bildirilmiş ve idam hazırlığı geri bırakılmıştır.

Bu 60 gün de geçmiş ve nihayet katil idam zamanı gelmiştir. Geçen hafta Gaetti erkenden kalkmış, hazırlıklarını yapmıştır. Sing Sing hapshanesinin katolik papasına günahlarını çıkartmış, idam mahkûmlarına mahsus siyah pantolonla beyaz gömleği giyerek elektrik iskemlesine gitmek üzere yola çıkmıştır. Bu esnada cellâd ve muavinleri elektrik iskemlesini hazırlamış bulunuyorlardı.

Gaetti tamam bu odaya gireceği sırada hapshane müdürü gelmiş ve cezasının müebbed hapse tahvil edildiğini söylemiştir. Bu defa Gaetti o kadar heyecana kapılmıştır ki düşüp bayılmış ve hapshanesinin hastanesine kaldırılmıştır.

Cezanın değiştirilmesinin sebebi şudur: Bu defa başka bir hâkim, başka bir meselede şahid diye dinlemek için Gaetti'nin idamının geri bırakılmasını istemiştir. Nevyork valisi bir adama böyle mütemadi manevi iskence yapmağa kimse haklı olmadiğini düşünerek yeniden idam hükmünün yerine getirilmesini geri bırakmaktansa bunu daimi hapse çevirmeyi muvafık bulmuştur.

Bu hususta görüşmek üzere Sarica beye talimat verildi. Bu işi Saricadan başka kimse yapamazdı. Padişahın Saricaya herkesten fazla itimadı vardı.

Sarica, Sultan Selimden talimat alarak, elli atlı ile yola çıktı.

Kara Osman o gün Saricayı uğurlarken:

— Beni Şabakanın esaretinden kurtardın, dedi, bu fedakârlığını ölmeye kadar unutmuyacağım. Lâkin bugün çıktığın bu yolun sonunda da bir tehlike vardır. Devlet bay çok inatçı bir adam imiş.. eğer seni hapseden, sana iskence yapmağa kalkarsa, ben de seni kurtarmağa gelirim, Sarıcam!

— Benim başıma bir felâket geleceğini içine doğmuş gibi söylüyorsun! Allah yardımcımız olsun.

Sarica Kahireden çöle doğru yola düştü.

Sarıcanın yanında Devlet bayın çöldeki karargâhını bilen bir fellâh vardı. Bu adamı para ile elde ederek, Türk askeri kılığında sokmuşlardı. Bundan başka çöle ve kabileleri çok iyi tanıyan iki Mısırlı daha vardı ki, bunlar da Hayre bayın adamlarıydı.. öteki fellâh gibi, Türk atlıları arasına karışmışlardı.

Sarica yolda giderken fellâha sordu:

— Devlet bayın malyetinde ne kadar adam var?

— İki büyük Arap kabilesi onun emrinde bulunuyor. Bu kabilelerden birinin on bin, diğerinin otuz bin efradı vardır.

— Bu kabile efradı eli silâh tutar insanlar mıdır?

— Evet. Hepsi de vurucu, atılan mumaripredir.

— O halde kaç aydanberi neden Kahireye hücum etmiyorlar? Çöle ne bekliyorlar?

— Çöl zaten onların vatanıdır. Onlar çölden başka bir yerde yaşayamazlar. Kahireye hücum etseler bile, bir vurun yapıp tekrar çöle dönerler.. şehirde kalamazlar.

Sarica, Devlet bayın niçin Kahireye bir baskın yapmadığını anlıyordu. Demek ki, Devlet bayın kabile efradına güveni yoktu. Kendini ancak vurun ve yağa için hazırlayan bu baldırı çıplaklar alayından zaten bundan başka ne beklenilebilirdi?

Sarica yolda giderken, padişahın verdiği talimatı düşünmekle beraber, eğer vaziyet ve tesadüfler yardım ederse Devlet bayı yakalayıp Kahireye getirmeyi bu davanın halinde en kestirme bir yol olarak görüyordu.

Devlet bay ortadan kalkacak olursa, çöldeki galeyana da nihayet bulacak ve bu oyunun son perdesi de bu suretle — bir daha ebediyen açılmamak üzere — kapanmış olacaktı.

Sultan Selim Mısırlı ısgal ettikten sonra, bu ısgalın siyasi ehemmiyetini de idrak etmişti. Mısır o devirde bütün bir İslâm âleminin kapısı demekti. Buradan Suriyeye, Filistine, Cebelübnana, Medineye, Mekkeye giden yollar vardı. Selim Mısırlı fetihmekle bu kapıların anahtarını ele geçirmiş oluyordu.

Devlet bay faaliyet sahasından çekildikten sonra, artık onun yerini tutacak — Çerkes beylerinden — hiç kimse kalmıyordu; kalarların etrafında da kimse toplanamazdı.

Sarica çöle doğru giderken bunları düşünüyordu ve sevinliyordu.

Acaba bu tedbir padişahın aklından geçmemiş miydi?

Selim — eğer bu tedbirde isabet varsa — neden saricaya: «Devlet bayı yakalayıp buraya getir!» dememişti?

İşte Sarica yalnız bu noktayı düşünmüyordu.

Sultan Selim gibi, uzağı gören ve her tehlike karşısında daima isabetli tedbirler alan bir hükümdarın yapmadı istemediği bir işi Sarica kendi başına yapmağa kalkırsa, acaba padişah bu neticeden memnun kalacak mıydı?

— Haydi, kalkın arkadaşlar! Hayre bayın adamları hayvanlarımızı kaçırıp biz çöl ortasında yalnız bırakacaklar.. biz, onlardan önce davranarak, bu iki haini yakalayalım ve kollarını bağlayalım.

Türk akıncılarını Sarıcının sözlerini duyuncaya şaşırdılar. Derhal yerlerinden fırlayıp kalktılar. Fakat, Sarica'nın:

— Hainleri tutunuz..

— Diye bağırarak verdiği emirler boş gitti. Hayre bayın adamları sanki bir anda yer yerlisini bulmuş gibiyken, Sarica'nın emirleri, adamların ayakları altında kaymıştı.

Recai beyin Meliha hakkında bir his beslediğinin farkına vardı.

Kaşları çatıldı. Kasaya doğru hiddetli hiddetli baktı.

Fakat tam o esnada dudaklarının bir tebeşür de belirdi. Kendi kendine şöyle dedi:

— Elindeyse al kıza buradan kaçır, aptal.. Yoksa, yarına kalmaz onu ben pençeme geçiririm..

Meliha, başını eğmişti. Susuyordu.

(Arkası var)

— Bu kitap mı böyle dünya tarafından kapısıla kapısıla okunmuş!.. Tuhaf şey!.. Ben Pearl S. Buck'dan çok daha iyi yazıyorum.. diye başladı.

— Ve derhal karar verdi. Ertesi gününden tezi vok küçük hikâyeler, romanlar yazacak..

— O gece yatağıma girerken basucumuzdaki komodinün üzerine bol miktarda kâğıd kalemler koymuştum. Ben içimden: «Acaba bunlar ne olacak?» diyordum. Çok düşünmeğe lüzum görmedim. Yattım. Gece yarısı beni dürteliyerek uyandırdı:

— Kalk, kalk!.. Hemen lâmbayı yak!.. dedi.

— Sancısı filân tuttu zannettim. Te-âşla yataktan fırlarken diz kapağımda karyolanın demirine — hem de sıvılemesine — vurdum. Elektrikli yaptım. Fakat onda sancı tutmuş bir insan hali yoktu. Bana:

— Al kâğıdı kalemi eline.. dedi.

— O kadar şaşırılmışım ki hiç itiraz etmeden bükülmüş gibi kâğıdı kalemi elime aldım. Karım aynen şunları söyledi: «Hamur tahtası makasa âşık amma nafile.. Makasın gözü ve kalbi sırke şişesine bağlı!..»

— Bunları yazdım, fakat şüphelenmiştim. Acaba kaçırıyor mu idi?.. Yazdığım kâğıda şöyle baktı:

— Olmamış, olmamış.. dedi, sen makas hamur tahtasına âşık diye yazmışsın. Halbuki hamur tahtası makasa âşık!.. Dikkat et, burası pek mühimdir.. Yarınki hikâyemin notları!..

— Camım ha makas hamur tahtasına âşık olmuş.. Ha hamur tahtası makasa..

— Haydi bir münakaşa.. Hamur tahtası mı âşık? Makas mı?.. Nihayet lâmbayı söndürdük. O sırtını döndü. Mısı mısıl uyuumağa başladı. Lâkin benim bir kere uyuklamıştım. Bir daha kolay kolay dalamazdım. Hem makaslara âşık olan hamur tahtalarını, sırke şişelerine gönül veren makasları düşündükçe büsbütün aklım zıvanadan çıkıyor, uyuklamıyordum. Bu müthiş vecizenin mânâsını bulmağa uğraşıyordum. Fakat nafile.. Bir türlü bu bilmeceyi halletmek mümkün olmadı.. Kimbilir ne kadar sonra uyumuşum. Gene tartaklılara tartaklılara uyandırıldım. Karım:

— Çabuk.. Çabuk.. Lâmbayı yak ve derhal yaz.. Pek parlak bir fikir geldi. Hiç vakit kaybetmeden kaydet..

— İyi amma nonoşum.. Bırak da sabahleyin yazalım!..

— Çıldırđın mı sen? Böyle kıymetli bir fikir sabaha kadar bırakılır mı? Ya kaçırırsen, Allah göstermesin.. Yaz yaz kuzum..

— Söylene söylene kâğıd kalemi elime aldım. O bana aynen şunları not ettirdi:

— Sekiz yumurta + aşk iztirabları + bir avuç karbonat + viedan azabı.. Bir kâse içinde çalkandıktan sonra üstüne damla damla zeytinyağı akıtılacak..

— Bu müthiş sözleri gayet tabii bir eda ile bana yazdırmıştı.

— Sonra gene sırtını döndü yattı. Benim uyukum bu sefer iyiden iyiye kaçmıştı.

— Başımı yastıktan kaldırmadan sordum:

— Karıcığım.. Bu yazdıkların pek derin şeyler galiba..

— Yattığı yerden cevap verdi:

— Evet.. Çok derindir..

— Ben bir türlü anlayamadım doğrusu..

— Sen edebiyattan ne anlarsın ki!..

— Kuzum nonoşum.. Söyle de istifa edeyim. Biraz evvel yazdırdığın «Hamur tahtası makasa âşık amma nafile. Makasın gözü ve gönü sırke şişesinde..» ne demektir?..

— Canım bunun anlaşılacağı el-het var mı?.. Hamur tahtası fırını demek.. Makas da terzi kızı.. Sırke şişesine gelince o da terzucu.. Yani fırının cıvıltı bitişikteki terzi kızı âşık.. Fakat gelelelim terzi kız da terzucuya sevilirmiş.. Ne var bunda anlaşılacağı?..

— Peki.. Ya şimdi yazdığımız?..

— «Sekiz yumurta + aşk iztirabları + bir avuç karbonat + viedan azabı.. Bir kâse içinde çalkandıktan sonra üstüne damla damla zeytinyağı akıtılacak..» cümlesinin mânâsı?..

— Eeeeee.. Sen de pek kalın kafalı imişsin canım!.. Artık bu kadar açık açık yazılan bir şey de oturup uzun uzun sana anlatacak değilim ya.. Hem rica ederim uyukuma kaçırma.. Artık beni rahatsız etme de uyu ya..

— O gece sabaha kadar üç kere daha uyandırıldım ve basucumdaki kâğıdlara birbirinden parlak vecdeler not ettim. Ertesi günden itibaren de benim için daha çekilmez bir hayat başladı. Karım sabahın akşamı kadar yatağa uzanmış, dalgın gözleri tavanda öylece duruyor, mütemadiyen sigara içiyordu. Kendisine yaka düğmemi sorsam yahut bir mendil istesem kıyametler kopuyor, bana bağırıyordu:

— Görmüyor musun!.. Büyük hayallerin peşindeyim.. İstikbalin romanını yaratmağa uğraşıyorum.. Ben bu kadar çalışır, didirirken sen karışma geçmiş âdi şeylerden bahsediyorsun.. Söyle yoksa.. Edebiyatı karşı bir düşmanlığın mı var?.. Öyle değilse beni ne diye rahatsız ediyorsun?..

— Peki amma yavrum.. Yaka düğmem?.. Mendil?..

— Aman Allahım!.. Şu adamın düşündüğü şeylere bakınız hele.. Sana asrın en büyük romanını doğurmak üzereyim diyorum.. Beni hayallerimle yalnız ve rahat bırak rica ederim. Çalışıyorum diyorum sana.. Anlamıyor musun?..

— İşte bütün günlerim böyle geçiyor.. Ne söylesem aynı cevap.. Onu büyük hayali ile yalnız bırakmak imişim!.. Geçeleri de sabaha kadar altı yedi kere uyandırılarak onun kâtipliğini yapıyorum..

— İştin feeli tarafı, o beni uyandırdıktan sonra benim sırtını döndü. Mısı mısıl tekrar uyuumağa başlıyor.. Halbuki ben saatlerce oturdum oraya dök babaam dön..

— Sustu. İçini çekti:

— İşte böyle azızım.. Karım hikâyeciliğe başladıktan andan itibaren ben de ne rahat, ne huzur kaldı.. Bittim, mahvoldum!.. Geberdim!..

— Sordum:

— Bari şimdiye kadar bir şey yazdın mı?..

Amerikada Albert Gaetti adında 26 yaşında bir genç üç defa ölümle karşı karşıya geldiği halde ölümle kurtulmuştur. Bu genç bir idam mahkûmudur.

Gaetti aslen İtalyandır. Geçen sene Carosela ve Chiccola adlarında iki arkadaşıyla beraber bir meyhanede içerlerken kavga çıkmış Gaetti, Carosela ile bir olarak Chiccola'yı öldürmüştür. Bunun üzerine iki katil yakalanarak mahkemeye verilmiş ve 1940 temmuzunun birinci günü mahkeme tarafından ikisi de idama mahkûm edilmiştir.

İdam hükmü temyiz tarafından tasdik edildiğinden iki katilin şubatın 14 üncü günü elektrik iskemlesine oturarak bu suretle idam edilmeleri kararlaştırılmıştı. O sabah iki mahkûm idam hücrasına götürülmek üzere iken Gaetti arkadaşından ayrılmış ve yalnız Carosela idam edilmiştir. Buna sebep bir hâkimin, başka bir iş için Gaetti'nin şahidliğine lüzum göstermesidir. Bu lüzum üzerine son dakikada katilin idamı 60 gün geri bırakılmıştır.

İki ay sonra Gaetti yeniden idam edilmek üzere hazırlanmıştır. Fakat adliyenin elân kendisine ihtiyacı vardı. Bu sebeple gelen bir tezkere

rede idamının yeniden 60 gün geri bırakıldığı yazılıyordu. Bu haber mahkûma bildirilmiş ve idam hazırlığı geri bırakılmıştır.

Bu 60 gün de geçmiş ve nihayet katil idam zamanı gelmiştir. Geçen hafta Gaetti erkenden kalkmış, hazırlıklarını yapmıştır. Sing Sing hapshanesinin katolik papasına günahlarını çıkartmış, idam mahkûmlarına mahsus siyah pantolonla beyaz gömleği giyerek elektrik iskemlesine gitmek üzere yola çıkmıştır. Bu esnada cellâd ve muavinleri elektrik iskemlesini hazırlamış bulunuyorlardı.

Gaetti tamam bu odaya gireceği sırada hapshane müdürü gelmiş ve cezasının müebbed hapse tahvil edildiğini söylemiştir. Bu defa Gaetti o kadar heyecana kapılmıştır ki düşüp bayılmış ve hapshanesinin hastanesine kaldırılmıştır.

Cezanın değiştirilmesinin sebebi şudur: Bu defa başka bir hâkim, başka bir meselede şahid diye dinlemek için Gaetti'nin idamının geri bırakılmasını istemiştir. Nevyork valisi bir adama böyle mütemadi manevi iskence yapmağa kimse haklı olmadiğini düşünerek yeniden idam hükmünün yerine getirilmesini geri bırakmaktansa bunu daimi hapse çevirmeyi muvafık bulmuştur.

Bu hususta görüşmek üzere Sarica beye talimat verildi. Bu işi Saricadan başka kimse yapamazdı. Padişahın Saricaya herkesten fazla itimadı vardı.

Sarica, Sultan Selimden talimat alarak, elli atlı ile yola çıktı.

Kara Osman o gün Saricayı uğurlarken:

— Beni Şabakanın esaretinden kurtardın, dedi, bu fedakârlığını ölmeye kadar unutmuyacağım. Lâkin bugün çıktığın bu yolun sonunda da bir tehlike vardır. Devlet bay çok inatçı bir adam imiş.. eğer seni hapseden, sana iskence yapmağa kalkarsa, ben de seni kurtarmağa gelirim, Sarıcam!

— Benim başıma bir felâket geleceğini içine doğmuş gibi söylüyorsun! Allah yardımcımız olsun.

Sarica Kahireden çöle doğru yola düştü.

Sarıcanın yanında Devlet bayın çöldeki karargâhını bilen bir fellâh vardı. Bu adamı para ile elde ederek, Türk askeri kılığında sokmuşlardı. Bundan başka çöle ve kabileleri çok iyi tanıyan iki Mısırlı daha vardı ki, bunlar da Hayre bayın adamlarıydı.. öteki fellâh gibi, Türk atlıları arasına karışmışlardı.

Sarica yolda giderken fellâha sordu:

— Devlet bayın malyetinde ne kadar adam var?

— İki büyük Arap kabilesi onun emrinde bulunuyor. Bu kabilelerden birinin on bin, diğerinin otuz bin efradı vardır.

— Bu kabile efradı eli silâh tutar insanlar mıdır?

— Evet. Hepsi de vurucu, atılan mumaripredir.

— O halde kaç aydanberi neden Kahireye hücum etmiyorlar? Çöle ne bekliyorlar?

— Çöl zaten onların vatanıdır. Onlar çölden başka bir yerde yaşayamazlar. Kahireye hücum etseler bile, bir vurun yapıp tekrar çöle dönerler.. şehirde kalamazlar.

Sarica, Devlet bayın niçin Kahireye bir baskın yapmadığını anlıyordu. Demek ki, Devlet bayın kabile efradına güveni yoktu. Kendini ancak vurun ve yağa için hazırlayan bu baldırı çıplaklar alayından zaten bundan başka ne beklenilebilirdi?

Sarica yolda giderken, padişahın verdiği talimatı düşünmekle beraber, eğer vaziyet ve tesadüfler yardım ederse Devlet bayı yakalayıp Kahireye getirmeyi bu davanın halinde en kestirme bir yol olarak görüyordu.

Devlet bay ortadan kalkacak olursa, çöldeki galeyana da nihayet bulacak ve bu oyunun son perdesi de bu suretle — bir daha ebediyen açılmamak üzere — kapanmış olacaktı.

Sultan Selim Mısırlı ısgal ettikten sonra, bu ısgalın siyasi ehemmiyetini de idrak etmişti. Mısır o devirde bütün bir İslâm âleminin kapısı demekti. Buradan Suriyeye, Filistine, Cebelübnana, Medineye, Mekkeye giden yollar vardı. Selim Mısırlı fetihmekle bu kapıların anahtarını ele geçirmiş oluyordu.

Devlet bay faaliyet sahasından çekildikten sonra, artık onun yerini tutacak — Çerkes beylerinden — hiç kimse kalmıyordu; kalarların etrafında da kimse toplanamazdı.

Sarica çöle doğru giderken bunları düşünüyordu ve sevinliyordu.

Acaba bu tedbir padişahın aklından geçmemiş miydi?

Selim — eğer bu tedbirde isabet varsa — neden saricaya: «Devlet bayı yakalayıp buraya getir!» dememişti?

İşte Sarica yalnız bu noktayı düşünmüyordu.

Sultan Selim gibi, uzağı gören ve her tehlike karşısında daima isabetli tedbirler alan bir hükümdarın yapmadı istemediği bir işi Sarica kendi başına yapmağa kalkırsa, acaba padişah bu neticeden memnun kalacak mıydı?

— Haydi, kalkın arkadaşlar! Hayre bayın adamları hayvanlarımızı kaçırıp biz çöl ortasında yalnız bırakacaklar.. biz, onlardan önce davranarak, bu iki haini yakalayalım ve kollarını bağlayalım.

Türk akıncılarını Sarıcının sözlerini duyuncaya şaşırdılar. Derhal yerlerinden fırlayıp kalktılar. Fakat, Sarica'nın:

— Hainleri tutunuz..

— Diye bağırarak verdiği emirler boş gitti. Hayre bayın adamları sanki bir anda yer yerlisini bulmuş gibiyken, Sarica'nın emirleri, adamların ayakları altında kaymıştı.

Recai beyin Meliha hakkında bir his beslediğinin farkına vardı.

Kaşları çatıldı. Kasaya doğru hiddetli hiddetli baktı.

Fakat tam o esnada dudaklarının bir tebeşür de belirdi. Kendi kendine şöyle dedi:

— Elindeyse al kıza buradan kaçır, aptal.. Yoksa, yarına kalmaz onu ben pençeme geçiririm..

Meliha, başını eğmişti. Susuyordu.

(Arkası var)

— Bu kitap mı böyle dünya tarafından kapısıla kapısıla okunmuş!.. Tuhaf şey!.. Ben Pearl S. Buck'dan çok daha iyi yazıyorum.. diye başladı.

— Ve derhal karar verdi. Ertesi gününden tezi vok küçük hikâyeler, romanlar yazacak..

— O gece yatağıma girerken basucumuzdaki komodinün üzerine bol miktarda kâğıd kalemler koymuştum. Ben içimden: «Acaba bunlar ne olacak?» diyordum. Çok düşünmeğe lüzum görmedim. Yattım. Gece yarısı beni dürteliyerek uyandırdı:

— Kalk, kalk!.. Hemen lâmbayı yak!.. dedi.

— Sancısı filân tuttu zannettim. Te-âşla yataktan fırlarken diz kapağımda karyolanın demirine — hem de sıvılemesine — vurdum. Elektrikli yaptım. Fakat onda sancı tutmuş bir insan hali yoktu. Bana:

— Al kâğıdı kalemi eline.. dedi.

— O kadar şaşırılmışım ki hiç itiraz etmeden bükülmüş gibi kâğıdı kalemi elime aldım. Karım aynen şunları söyledi: «Hamur tahtası makasa âşık amma nafile.. Makasın gözü ve kalbi sırke şişesine bağlı!..»

— Bunları yazdım, fakat şüphelenmiştim. Acaba kaçırıyor mu idi?.. Yazdığım kâğıda şöyle baktı:

— Olmamış, olmamış.. dedi, sen makas hamur tahtasına âşık diye yazmışsın. Halbuki hamur tahtası makasa âşık!.. Dikkat et, burası pek mühimdir.. Yarınki hikâyemin notları!..

— Camım ha makas hamur tahtasına âşık olmuş.. Ha hamur tahtası makasa..

— Haydi bir münakaşa.. Hamur tahtası mı âşık? Makas mı?.. Nihayet lâmbayı söndürdük. O sırtını döndü. Mısı mısıl uyuumağa başladı. Lâkin benim bir kere uyuklamıştım. Bir daha kolay kolay dalamazdım. Hem makaslara âşık olan hamur tahtalarını, sırke şişelerine gönül veren makasları düşündükçe büsbütün aklım zıvanadan çıkıyor, uyuklamıyordum. Bu müthiş vecizenin mânâsını bulmağa uğraşıyordum. Fakat nafile.. Bir türlü bu bilmeceyi halletmek mümkün olmadı.. Kimbilir ne kadar sonra uyumuşum. Gene tartaklılara tartaklılara uyandırıldım. Karım:

— Çabuk.. Çabuk.. Lâmbayı yak ve derhal yaz.. Pek parlak bir fikir geldi. Hiç vakit kaybetmeden kaydet..

— İyi amma nonoşum.. Bırak da sabahleyin yazalım!..

— Çıldırđın mı sen? Böyle kıymetli bir fikir sabaha kadar bırakılır mı? Ya kaçırırsen, Allah göstermesin.. Yaz yaz kuzum..

— Söylene söylene kâğıd kalemi elime aldım. O bana aynen şunları not ettirdi:

— Sekiz yumurta + aşk iztirabları + bir avuç karbonat + viedan azabı.. Bir kâse içinde çalkandıktan sonra üstüne damla damla zeytinyağı akıtılacak..

— Bu müthiş sözleri gayet tabii bir eda ile bana yazdırmıştı.

— Sonra gene sırtını döndü yattı. Benim uyukum bu sefer iyiden iyiye kaçmıştı.

— Başımı yastıktan kaldırmadan sordum:

— Karıcığım.. Bu yazdıkların pek derin şeyler galiba..

— Yattığı yerden cevap verdi:

— Evet.. Çok derindir..

— Ben bir türlü anlayamadım doğrusu..

— Sen edebiyattan ne anlarsın ki!..

— Kuzum nonoşum.. Söyle de istifa edeyim. Biraz evvel yazdırdığın «Hamur tahtası makasa âşık amma nafile. Makasın gözü ve gönü sırke şişesinde..» ne demektir?..

— Canım bunun anlaşılacağı el-het var mı?.. Hamur tahtası fırını demek.. Makas da terzi kızı.. Sırke şişesine gelince o da terzucu.. Yani fırının cıvıltı bitişikteki terzi kızı âşık.. Fakat gelelelim terzi kız da terzucuya sevilirmiş.. Ne var bunda anlaşılacağı?..

— Peki.. Ya şimdi yazdığımız?..

— «Sekiz yumurta + aşk iztirabları + bir avuç karbonat + viedan azabı.. Bir kâse içinde çalkandıktan sonra üstüne damla damla zeytinyağı akıtılacak..» cümlesinin mânâsı?..

— Eeeeee.. Sen de pek kalın kafalı imişsin canım!.. Artık bu kadar açık açık yazılan bir şey de oturup uzun uzun sana anlatacak değilim ya.. Hem rica ederim uyukuma kaçırma.. Artık beni rahatsız etme de uyu ya..

— O gece sabaha kadar üç kere daha uyandırıldım ve basucumdaki kâğıdlara birbirinden parlak vecdeler not ettim. Ertesi günden itibaren de benim için daha çekilmez bir hayat başladı. Karım sabahın akşamı kadar yatağa uzanmış, dalgın gözleri tavanda öylece duruyor, mütemadiyen sigara içiyordu. Kendisine yaka düğmemi sorsam yahut bir mendil istesem kıyametler kopuyor, bana bağırıyordu:

— Görmüyor musun!.. Büyük hayallerin peşindeyim.. İstikbalin romanını yaratmağa uğraşıyorum.. Ben bu kadar çalışır, didirirken sen karışma geçmiş âdi şeylerden bahsediyorsun.. Söyle yoksa.. Edebiyatı karşı bir düşmanlığın mı var?.. Öyle değilse beni ne diye rahatsız ediyorsun?..

— Peki amma yavrum.. Yaka düğmem?.. Mendil?..

— Aman Allahım!.. Şu adamın düşündüğü şeylere bakınız hele.. Sana asrın en büyük romanını doğurmak üzereyim diyorum.. Beni hayallerimle yalnız ve rahat bırak rica ederim. Çalışıyorum diyorum sana.. Anlamıyor musun?..

— İşte bütün günlerim böyle geçiyor.. Ne söylesem aynı cevap.. Onu büyük hayali ile yalnız bırakmak imişim!.. Geçeleri de sabaha kadar altı yedi kere uyandırılarak onun kâtipliğini yapıyorum..

— İştin feeli tarafı, o beni uyandırdıktan sonra benim sırtını döndü. Mısı mısıl tekrar uyuumağa başlıyor.. Halbuki ben saatlerce oturdum oraya dök babaam dön..

— Sustu. İçini çekti:

— İşte böyle azızım.. Karım hikâyeciliğe başladıktan andan itibaren ben de ne rahat, ne huzur kaldı.. Bittim, mahvoldum!.. Geberdim!..

— Sordum:

— Bari şimdiye kadar bir şey yazdın mı?..

Amerikada Albert Gaetti adında 26 yaşında bir genç üç defa ölümle karşı karşıya geldiği halde ölümle kurtulmuştur. Bu genç bir idam mahkûmudur.

Gaetti aslen İtalyandır. Geçen sene Carosela ve Chiccola adlarında iki arkadaşıyla beraber bir meyhanede içerlerken kavga çıkmış Gaetti, Carosela ile bir olarak Chiccola'yı öldürmüştür. Bunun üzerine iki katil yakalanarak mahkemeye verilmiş ve 1940 temmuzunun birinci günü mahkeme tarafından ikisi de idama mahkûm edilmiştir.

İdam hükmü temyiz tarafından tasdik edildiğinden iki katilin şubatın 14 üncü günü elektrik iskemlesine oturarak bu suretle idam edilmeleri kararlaştırılmıştı. O sabah iki mahkûm idam hücrasına götürülmek üzere iken Gaetti arkadaşından ayrılmış ve yalnız Carosela idam edilmiştir. Buna sebep bir hâkimin, başka bir iş için Gaetti'nin şahidliğine lüzum göstermesidir. Bu lüzum üzerine son dakikada katilin idamı 60 gün geri bırakılmıştır.

İki ay sonra Gaetti yeniden idam edilmek üzere hazırlanmıştır. Fakat adliyenin elân kendisine ihtiyacı vardı. Bu sebeple gelen bir tezkere

rede idamının yeniden 60 gün geri bırakıldığı yazılıyordu. Bu haber mahkûma bildirilmiş ve idam hazırlığı geri bırakılmıştır.

Bu 60 gün de geçmiş ve nihayet katil idam zamanı gelmiştir. Geçen hafta Gaetti erkenden kalkmış, hazırlıklarını yapmıştır. Sing Sing hapshanesinin katolik papasına günahlarını çıkartmış, idam mahkûmlarına mahsus siyah pantolonla beyaz gömleği giyerek elektrik iskemlesine gitmek üzere yola çıkmıştır. Bu esnada cellâd ve muavinleri elektrik iskemlesini hazırlamış bulunuyorlardı.

Gaetti tamam bu odaya gireceği sırada hapshane müdürü gelmiş ve cezasının müebbed hapse tahvil edildiğini söylemiştir. Bu defa Gaetti o kadar heyecana kapılmıştır ki düşüp bayılmış ve hapshanesinin hastanesine kaldırılmıştır.

Cezanın değiştirilmesinin sebebi şudur: Bu defa başka bir hâkim, başka bir meselede şahid diye dinlemek için Gaetti'nin idamının geri bırakılmasını istemiştir. Nevyork valisi bir adama böyle mütemadi manevi iskence yapmağa kimse haklı olmadiğini düşünerek yeniden idam hükmünün yerine getirilmesini geri bırakmaktansa bunu daimi hapse çevirmeyi muvafık bulmuştur.

Bu hususta görüşmek üzere Sarica beye talimat verildi. Bu işi Saricadan başka kimse yapamazdı. Padişahın Saricaya herkesten fazla itimadı vardı.

Sarica, Sultan Selimden talimat alarak, elli atlı ile yola çıktı.

Kara Osman o gün Saricayı uğurlarken:

— Beni Şabakanın esaretinden kurtardın, dedi, bu fedakârlığını ölmeye kadar unutmuyacağım. Lâkin bugün çıktığın bu yolun sonunda da bir tehlike vardır. Devlet bay çok inatçı bir adam imiş.. eğer seni hapseden, sana iskence yapmağa kalkarsa, ben de seni kurtarmağa gelirim, Sarıcam!

— Benim başıma bir felâket geleceğini içine doğmuş gibi söylüyorsun! Allah yardımcımız olsun.

Sarica Kahireden çöle doğru yola düştü.

Sarıcanın yanında Devlet bayın çöldeki karargâhını bilen bir fellâh vardı. Bu adamı para ile elde ederek, Türk askeri kılığında sokmuşlardı. Bundan başka çöle ve kabileleri çok iyi tanıyan iki Mısırlı daha vardı ki, bunlar da Hayre bayın adamlarıydı.. öteki fellâh gibi, Türk atlıları arasına karışmışlardı.

Sarica yolda giderken fell

AKŞAM SİRO

Düncü kupa maçları

Fenerbahçe, İstiklâlî 11-0 yenerek gol rekoru tesis etti

Vefa - Beylerbeyine, I. Spor Eyübe galip geldi, Beykoz - Demirsporla berabere kaldı

Futbol ajanlığı tarafından tertip edilen kupa maçlarına dün Fener ve Şeref stadiarında devam edilmiştir. Kuvvetlerin müsavatsızlığı yüzünden, önülük geçen bu maçlarda Fenerbahçeli İstiklâl klübüne 11 gol yaparak mevsimin gol rekorunu tesis etmişler. Diğer taraftan Demirsporlular da maçın temdidine rağmen, Beykozla 3 - 3 berabere kalmaya muvaffak olmuşlardır. Günün diğer karşılaşmaları normal neticelerle kapanmıştır. Şeref stadından başlayarak müsabakaların tafsilatını veriyoruz:

Kurtuluş 4. Anadolu 2

Şeref stadında günün ilk maçı İkinci kümeden Kurtuluş ile Anadolu arasında yapıldı. Hakem Şazi Tezcanın idaresinde sahaya çıkan takımlar en kuvvetli kadrolarını muhafaza ediyorlardı. Yalnız Anadolu, cezalı bulunan kalecinin oynatmadığından, yerine diğer oyuncuların birisini koymak mecburiyetinde kalmıştı. Bütün oyun müddetince bu kalecinin eksikliği kendini gösterdi ve Anadolu tamamen kalecinin acemiliği yüzünden mağlup oldu.

Oyunun ilk devresi, ilk on dakika müstesna, tamamen Kurtuluşun hakimiyeti altında geçti. 12. net dakikada merkez muhacim uzaktan savurduğu şutle Kurtuluşun ilk golünü yaptı. Bu on yirmine dakikada sağağın, kalecinin hatasından yaptığı, ikinci gol takip etti.

Oyun daha fazla Kurtuluşun teknik üstünlüğü altında cereyan ederken Anadolu'lular penaltıdan ilk gollerini yaptılar. 2 - 1 vaziyete giren müsabaka kızıştı ise de, Kurtuluşlular sıkı çalışarak tekrar hakimiyeti aldılar. Devre sonuna doğru iki gol daha yaparak devreyi 4 - 1 galip bitirdiler.

İkinci devreye Anadolu'lular kaleci ile değiştirecek çıktılar. Bu değişiklik hemen tesiri gösterdi ve yeni kaleci bütün devre esnasında haklı bir kaleci gibi bütün şutleri kurtardı.

Kurtuluşun gevşek oynamasından istifade eden Anadolu'lular, bu devrede çok güzel çalıştılar da muhacimleri- ni bu kez oyunu yüzünden netice alamadılar. Ancak devre sonlarına doğru penaltıdan ikinci sayılarını yaptılar ve müsabaka 4 - 2 Kurtuluşun galebesiyle nihayetlendi.

Beykoz 3, Demirspor 3
Günün ikinci ve mühim maçı birinci kümeden Beykoz ile ikinci kümeden Demirspor arasında yapıldı. Beykozlular bu maçı rakiplerini küçük görmenin acısını, az daha mağlupiyetle görecektiklerdi. Nettekim ilk devreyi bu hâletle ruhiye içinde oynamak yüzünden 2 - 1 mağlup bitirdilerse de ikinci devrede bu hatalarını temadil ettirmidiler ve fazla çalışarak beraberliği temine muvaffak oldular.

Hakem Tarıkın idaresinde sahaya çıkan takımlar şu şekilde dizildiler: Beykoz: Bahadır - Sadeddin, Kâmrân - Mehmed, Kemal, Cahid - Ömer, Turhan, Şahap, Kâzım, Fikret. Demirspor: Nevzat - Nuri, Turhan - Mustafa, Rıdvan, Halid - Nuri, Recep, Mehmed, Emin, Mustafa.

Oyuna Beykozlular sıkı başladılar. Sağlı solu yaptıkları seri hücumlarla rakip kaleyi tehdit ediyorlardı. Nettekim beş dakika gemedi, bu karışıklıktan istifade eden Kâzım, yavaş yavaş bir vurula Beykozun ilk golünü yaptı.

Kolaylıkla kazanılan bu sayının arkası geleceği düşünülse oyuncuların gevşeyen Beykozlular, bu hatalarının cezasını çabuk öktüler. Beykozun istekiz hücumlarının netice vermediğini gören Demirsporlular canlandılar ve uzun paslı bir oyuna rakiplerini akıstırmağa başladılar. Bu akınların birinde müdafilerin tereddüdünden istifade eden merkez muhacimleri birinci golü yaptı. Beraberliğin verdiği nege ile güzel bir tempo tutturan Demirsporlular, Beykozun dağınık oyun yüzünden, her an rakip kaleyi tehdit ediyorlardı. Nettekim devrenin sonlarına doğru bir karışıklıktan istifade ederek ikinci golünü yapıp üstün vaziyete geçtiler. Beykozluların çalışması neticesiyle değiştirmede ve devre 2 - 1 Demirsporun galebesiyle nihayetlendi.

İkinci devreye, vaziyetin nezaketini anıyarak çok canlı başlayan Beykozlular, kolaylıkla üstünlüğü temin etmekte muvaffak oldular. Ve bunun neticesi olarak 15. net dakikada Turhanın sıkı bir şutle beraberliği kavuştular. Beraberlik Beykozlulara coşturdu. Her iki cemahtan yaptıkları hücumlarla Demirspor kalecinin tehdit ediyorlardı. 22. net dakikada merkezden yaptıkları yeni bir akında Şahanın felsefî bir şutle galibiyeti temin ettiler. Beykozlular galip vaziyete geçince işi gevşettiler ve Demirspor oyuncularını bundan istifade ederek rakip kaleyi tehditde başladılar. Yaptıkları akınların birisinde solc, kalecinin bariz bir hatasından takımı tekrar beraberliğe kavuşturdu ve müsabaka bütün karşılaşmalara rağmen, bu netice değişmeden 3 - 3 beraberlikle nihayet buldu.



Fenerbahçe - İstiklâl maçından bir enstantane

Kupa maçlarında takımlar berabere kalmıca, oyunun on beşer dakikadan iki devre temdidli icab ediyordu. Nettekim maç hakem tarafından temdid edildi ise de, her iki tarafın bütün çalışmaları semersiz geçti ve bu suretle Beykozlular, rakiplerini küçük görmenin hatasını beraberlikle ödemiş oldular. Demirsporlu oyuncuların da müvaffakiyetlerinden dolayı tebrik ederiz.

İstanbulspor 6, Eyüp 2
Şeref stadında günün son maçı İstanbulspor ile Eyüp arasında yapıldı. Hakem Necdetin idaresinde sahaya çıkan takımlar şu şekilde dizildiler: İstanbulspor: Fikret - Faruk, Hayri - Enver, Rüştü, Bekir - Yavuz, Süleyman, Tarık, Kadir, Vakur. Eyüp: Mehmed - Seyfi, Halil - Alâeddin, Sükrü, Fak - Avni, İhsan, Haydar, Neşet, Kadri.

Oyuna İstanbulspor başladı. Eyüp müdafasından kesilen hücum sağdan mukabele gördü. İlk anlarda Eyüplüler çok canlı çalışıyor ve sağlı solu yaptıkları akınlarla İstanbulspor kalecinin tehdit ediyorlardı.

Bir müddet bu şekilde devam eden oyunda İstanbulspor kaleci üst üste tehlike atlattı ise de muhacimlerin terribesizliği yüzünden, netice alamadılar. Nihayet 12. net dakikada İstanbulsporun merkezden yaptığı bir akında Tarıkın uzaktan çektiği şutle kaleci elinden kaçırarak bir gole sebep oldu. Canlı oynamalarına rağmen, tahliisizlik yüzünden, yedikleri bu gol Eyüplülere kırdı, gelişigüzel oynamağa başladılar. Bundan istifade eden İstanbulsporlular hakimiyeti aldılar. Ve sıkı hücumlarla Eyüp kalecinin sarıldılar. Bu akınların birisinde Eyüp müdafisi topu elle tuttuğundan, İstanbulspor penaltı kazandı. Tarıkın şutü İstanbulspor 2 - 0 vaziyete getirdi.

Bu sayıdan sonra Eyüplüler tekrar açıldılar. Ve soldan yaptıkları ilk bir akında kalecinin tereddüdünden istifade eden solcıkı güzel bir şutle Eyüpün birinci golünü çıkardı. Ve birinci devre, bütün karşılaşmalara rağmen, bu netice değişmeden 2 - 1 İstanbulspor lehine kapandı.

İkinci devreye İstanbulspor çok canlı başladı ise de Eyüplülerin güzel ve kademel bir müdafaa sistemi takip etmesi, netice almalarına mâni oluyordu. On beş dakika kadar devam eden bu mücadele nihayet İstanbulspor lehine neticelendi. Geriden uzun bir pas alan Süleyman, müdafinin iskanından da istifade ederek 3 üncü golü çıkardı. Biraz sonra Eyüplüler gene solcıkları vasıtasıyla buna mukabele ettirilese de, hemen bir dakika sonra Süleyman güzel bir kafa ile takımının 4 üncü ve Yavuz sıkı bir şutle 5 inci golünü yaptı. Oyunun neticesi teayyün etmiş oldu. Son dakikalarda Vakur sıkı bir şutle altıncı sayıyı da yaptı. Ve müsabaka bu netice değişmeden 6 - 2 İstanbulsporun galebesiyle nihayetlendi.

Alemdar 2, Doğu 1
Fenerbahçe stadında günün ilk maçı ikinci kümeden Alemdar ile Doğu klüpleri arasında yapılmıştır. Resadın hakimiyeti altında yapılan bu müsabakaya her iki takım en kuvvetli kadroları çıkmışlardır. Oyunun ilk devresi mütevazın bir şekilde cereyan etti. Ve Alemdar daha canlı çalıştığundan, devreyi 1 - 0 galip bitirdi. İkinci devrede oyun çok sıkı oldu ve takımlar karşılıklı birer gol yaptılar. Neticede Alemdar oyundan 2 - 1 galip çıktı.

Vefa 9, Beylerbeyi 0
Günün ikinci maçını Vefa ile Beylerbeyi klüpleri yaptılar. Hakem Halid Galibin idaresinde sahaya çıkan Vefa takımı şöyle kurulmuştur: Muvahhid - Enver, Cihad - Necati, Lütfi, Necdet - Ferdi, Muhtemem, Süleyman, Fikret, Mustafa.

Beylerbeyi her zamanki kadrosunu muhafaza ediyordu.

Oyun, kuvvetlerin müsavı olmaması yüzünden çok zevksiz geçti. İlk dakikadan itibaren hakimiyeti alan Vefalılar ilk devreyi 4 - 0 galip bitirdiler.

İkinci devrede bu hakimiyet devam etti ve 5 gol daha yapan Vefalılar

sahadan 9 - 0 gibi açık bir sayı farkla galip olarak ayrıldılar.

Fenerbahçe 11, İstiklâl 0
Günün son maçı Fenerbahçe ile İstiklâl arasında yapıldı. Hakem Selâminin idaresinde yapılan bu karşılaşmaya Fenerliler şu kadro ile çıkmışlardır: Nuri - Muammer, Murad - Aydın, Zeynel, Esad - Turan, Nalm, Melih, İbrahim, Cemil.

İstiklâl, her zamanki kadrosunu muhafaza ediyordu.

Oyun, bir evvelki maç gibi, kuvvetlerin müsavatsızlığı yüzünden çok sünlük geçti. İlk dakikadan itibaren hakimiyeti kuran Fenerliler ilk devreyi 8 - 0 gibi açık bir sayı farkla galip bitirdiler. İkinci devrede 3 gol daha kaydeden sarı lacivertliler, bu suretle 11 golle mevsimin rekorunu tesis ederek maçtan galip ayrıldılar.

Güreş birincilikleri neticelendi

Cuma günü başlayan Türkiye Greko - Roman güreş birincilikleri dün akşam yapılan son karşılaşmalarla nihayet bulmuş ve 14 bölgeden müsabakalara iştirak eden güreşçiler şu neticeleri almışlardır: 56 kilo: Birinci Halid (Ankara), İkinci Recep (İzmir), üçüncü İsmail (Ankara). 61 kiloda: Birinci Bektaş (İstanbul), İkinci Fazlı (İzmir), üçüncü Manol (İstanbul). 66 kilo: Birinci Panayot (İstanbul), İkinci Mehmed (Kocaeli), üçüncü Talât (İzmir). 72 kilo: Birinci Beslen (Kocaeli), İkinci Doğan (İstanbul), üçüncü Mehmed Ali (İstanbul). 79 kilo: Birinci Rızık (İstanbul), İkinci Adil (Samsun), üçüncü Muhlis (İzmir). 87 kilo: Birinci Nari (İstanbul), İkinci Mehmed Ali (Çorum), üçüncü Hakkı (Eskişehir). Ağır siklet: Çoban Mehmed (İstanbul) raptisiz birinci. Müsabakalardan sonra derece kazanan güreşçilere Federasyon tarafından müskâfat olarak saat ve madalyalar verilmiştir.

Bir otomobil bir tramvaya çarptı

Soför Alinin idaresindeki taksit, İstiklâl caddesinden Taksime doğru giderken yolun bir tarafından diğer cihetine geçmek istiyen Mehmed isimli birine çarpmıştır. Soför Ali, yaralanarak yere düşen Mehmed'i tamamen çökmek için direksiyonu tramvay yoluna doğru kırmış, fakat bu defa da kardan gelmekte olan 186 numaralı Taksim - Beyazıt tramvayının sağ arka basamağına çarpmıştır. Gerek otomobil, gerek tramvay hasara uğramıştır. Yaralı Mehmed hastaneye kaldırılmış, tahkikata başlanmıştır.

YENİ NEŞRİYAT:

KIZILAY MECMUASI ÇIKTI
Üç renkli çok güzel bir kapak içine KIZILAY'ın ilk mecmuası çıkmıştır. KIZILAY'ın bu sayısı birçok magazınların çok üstündedir. KIZILAY mecmuası resmi bir dergi değil, bir salon mecmuasıdır. İçinde birçok tanınmış muharrirlerin yazıları ve resamların karikatürleri vardır. İçinde Mümtaz Fak Fehik'in, Esma Deniz'in, Dr. Galib Ataç'ın, Selâhattin Güngör'ün, profesör Vasfi Raşid'in, Dr. Sadi İrmak'ın, Ferid Zahir'in çok güzel yazıları, hikâyeleri, Cemal Nadir'in, Ratip Tahir'in karikatür ve resimleri vardır.

Her ayın ilk günü çıkacak olan bu salon mecmuasını her yerde arayınız.

Prof. Dr. **KEMAL CENAP**
Lamartin caddesi 5. Doğu Palas No. 14. Taksim. Telefon: 43963 Hergün saat 15 - 18.

Yeni PUDRA RENKLERİ

önünde
KADINLARIN HAYRETİ



SIHRAMIZ BİR KOLORİMETRİK MAKİNE SAYESİNDE TENİN GÜZELLİĞİNİ ON İMİSLİ ARTTIRIR.

Teninize en uygun gelecek pudra- nın tam rengini veren yeni bir Kolorimetrik makine icad edilmiştir.

Bu sayede şimdiye kadar gö- rülmemiş emsalsiz bir güzellikte orijinal pudra renklerinin istihza- rına imkân verilmiştir. Bunları yalnız Tokalon pudralarında bulabilirsiniz. Bu pudra rüzgârli ve yağmurlu havalarda bile bütün gün sabit kalır. Burnun parlamasına mani olur. Hususi ve berath bir usul dairesinde istihzar edilmiştir. Bu yeni Tokalon pudrasının en son yeni ve cazip renklerini bu- gündün tecrübe ediniz. Daha genç ve güzel görününüz.

Linyit kömürü tozu
Ayda 1000 ton Linyit tozu istiyoruz. Eskişehir yakın olanlar müreccaktır. Flat, evsaf ve şartları "Hasan Deposu, Bahçekapı, İstanbul" adresine derhal yazınız. Bir kilo nümune de gönderiniz.

Avukatın Kitabı
ALİ HAYDAR ÖZKENT
Adli edebiyatımızda eşsiz yer tutan bu eseri yalnız avukat ve hukukçulara değil, münevver bütün vatandaşlara tavsiye ederiz. 900 büyük sahife iki liradır. Her kitapta bulunur.

S.E.C.
En meşhur
İNGİLİZ
radyoları
YENİ GELMİŞTİR
Galata Voyvoda Cad.
Bereket Han No. 9

Devlet Şûrası Kanunu
ŞERH ve İZAHLARI
Yazan:
Avukat KEMAL SİRMAN
Yeni çıkan ve Devlet Şûrası teskilât ve vazifeleri ile idari davaların açılış ve yürüyüşüne talâk eden bu kitabı İstanbulda Üniversite Kitabevi ve Ankara da Akba ve Yürükalp kitabevlerinden tedarik edebilirsiniz. Plati 2 liradır. "Ankara posta kutusu 418" adresine bedelli posta havalesi olarak gönderdiğiniz takdirde, bildirilen adrese taahhütlü gönderilir.

Doktor Bahaddin Lütfi Varnalı
OPERATÖR ÜROLOG
Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu, İş Bankası karşı- sında, Emir Nevruz sokağı, Panayia apt. No. 2.
Tel. 42203

ÇOCUK HASTALIKLARI MÜTEHASSISI
Dr. NEVZAD ZİYA
Çağaloğlu Zeki Bey apartmanı 3 üncü kat 8 No.
Her gün 14 den 8 ne kadar

KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLANLAR
Fevkalâde ahvalın devamı müddetince gayri muayyen gün- lerde haftada iki veya üç defa nesredilecektir.

1 - İŞ ARIYANLAR

LİSE MEZUNU - Bir Türk kı- zı res- mi, hususi bir müessesede çalışmak istiyor. Kefalet verebilir. Akşamda "L.A.C." adresine müracaat.

BİR TÜRK GENÇİ İŞ ARIYOR - Lise mezunuyum. Fransızca bilirim her gün öğleden sonra çalışmak istiyorum. Müracaat: Akşam 1. H.

BÜYÜK TİCARETHANE - Fabrika gibi müesseselerin günlük muhasebe işlerini mükabele ve iyi yürütmesine nezaret etmek üzere mühim bir müessesenin muhasebecisi saat 17 den sonra iş arıyor. Akşam gazetesinde Kut rumuzuna mektupla müracaat. - 1

FRANSIZCA, ESKİ TÜRKÇE - Ve biraz daktilo bilen lise mezunu bir bayan, hususi müesseselerde tam veya yarım gün çalışmak üzere iş arıyor. "Akşam'da (M.U.) rumuzuna mektupla müracaat. - 1

BAYAN İŞ ARIYOR - Eski, yeni türkçe okur, yazar, iyi bir alle kı- zı, doktor, eczaneye ve dikimhanelere yahut terzi yanlarında. Muztar mevkidedir. Akşam'da Z. G. rumuzuna müracaat. - 1

32 YAŞINDA TEMİZ BİR AİLE BA- YANI - Mevki sahibi bir ailenin yeni doğmuş, yahut yaşındaki çocuğuna sefkatle bakabilir ve evin bazı ufak işlerinde yardımında bulunur. Akşamda "Arkadaş" rumuzuna mektupla müracaat. - 1

2 - İŞÇİ ARIYANLAR

TELEFON SANTRAL MEMURU - Bir leyl müessesede daha ziyade gece yarısına kadar nöbet için bir erkek santral memuruna ihtiyaç vardır. İsteklilerin 60785 telefon numarasına müracaatları.

9 YAŞINDA ALMANCA BİLEN - Bir erkek çocuğu için almanca ve türkçe bilen bir madama ihtiyaç var. Sirkeci Yeni-Aydın oteli. - 1

AYLIK ÇAMAŞIRCI KADIN Baş- hemşire ve ebe araniyor - Şişli son istasyon Şişli cerrahî kliniği hususi hastane No. 201.

İŞÇİ ARANIYOR - Pedal makine- sinde çalışmak üzere bir pedalcaya iht- yac vardır. Sirkeci Dervişoğlu sokak İmren Basmevne müracaat. - 4

KASIMPASADA - Deniz Dikim- evinde suby ve talebe elbisesi parça başı hesabı dikecek terzilere ihtiyacı- mız vardır. Şeriatimiz öğrenmek için Terzi sefine müracaat. - 2

HADEME ARANIYOR - Yüksek tahsil kız ve erkek talbe yurduna ka- dın hademe alınacaktır. Müracaat: Beyazıt Üniversite lokantası yanında No. 11. - 2

MUHASEBECİ ARANIYOR - 80 - 100 Hra ücretli bir muhasebeci aran- yor. Lisan bilenler tercih edilecektir. Taliplerin vesikalari birlikte 20 ilkin- celerin 941 tarihine kadar müracaat- ları tavsiye olunur.

Sirkeci Mühürdar Zade Han. Elâziz Umum Nakliyat Limited Şirketi. - 2

3 - SATILIK EŞYA

İYİ CİNS SİYAH ASTRAGAN - Kürk manto satılıktır. Görmek için Maçka Ralli apartman kapısına müracaat. - 2

BÜİK MARKA BİR OTOMOBİL SA- TILIKTIR - 929 model 7 kişilik lâstik- likleri iyi işler vaziyette görmek ve pazarlık için Eyüp Silâhtar caddesi 148 No. Çift Aslan kiremit ve tuğla fabrikasına Tel.: 21132 - 2

SATILIK 85 TONLUK - Deniz mo- törü görmek ve pazarlık için Eyüp Silâhtarğa caddesi 148 No. Çift Aslan kiremit ve tuğla fabrikasına tel: 21132 - 2

SATILIK ZEİSSİON FOTOĞRAF - (4,5x6) Tessar, 1:3,8 objektif, 1-400) enstantaneli Compur - Telametreli (Küçük sehpâ) ve çantalarla. Ankara caddesi Gözlükçü Cemile müracaat. - 4

İstanbul Belediyesi ilânları
Tahmin B. İlk Tem. 2974,50 223,74
1537,90 115,28
1249,95 93,75
1127,36 84,55

Tahmin bedelleri ile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muameleat mü- durluğu kaleminde görülebilir. İhale 21/11/941 cuma günü saat 14 te Da- imi encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektup- ları ve 941 yıla ait Ticaret odası vesikalari ihale günü muayyen saatte Daimi encümende bulunmaları. (9676)

Galatasaray lisesi müd ürlüğünden:
Yatılı talebinin ikinci taksit zamanı 1/12/1941 dir. Vaktinde yatırı- lması ilân olunur. (9763)

SATILIK ARABA - Altı kişilik oto- mobil gibi bagaj mahallî bulunan tek ve çift koşulur. Avrupa lastiğini havlı Birk satılıktır. İstanbul İş Bankası karşısında Malûl Cemal gışesine mü- raceat. - 2

4 - Kiralık - Satılık

SAYIN MÜŞTERİLERİMİZ - Ta- rafından İstanbul şehrinin muhtelif semtlerinde satılık her nevi irad geti- rir emlak araniyor. Satmak isteyenle- rin, Ferdi Selek Türk Emlak bürosuna acele müracaatları İstanbul Ankara caddesi 1/99 Adalet han No. 3 Tele- fonu: 20607 - 1

ARANIYOR - Yalnız bir bay kibar bir Türk ailesi nezdinde pensiyoner olmak veya mobilyalı bir oda tutmak istiyor. İstanbul posta kutusu No. 673 e yazı ile müracaat.

ON İKİ ODALI MÜKEMMEL BİR YAL ACELE SATILIKTIR - Yeni- köyde Köybağında 179 No. bir tarafı deniz diğer tarafı caddedir. Geniş bahçesi kayıkhanesi ve her şeyi var- dır. İstanbul Divanyolu 96 Öztürk Lokantası sahibi Bay Ömre müracaat.

ACELE KİRALIK KÖŞK - Modada Yusuf Kemal paşa caddesinde 9 odalı banyolu kıymetli mobilyesile beraber kirahktır. Müracaat Tel: 44399

SİRKECI VEYA KARAKÖY - Ta- rafında mobilyalı, kiralık bir yazınha- aranmaktadır. Karaköy 1534 posta kutusuna yazılması.

BİR FRANZİS AİLESİ - Bir Türk ailesi nezdinde bir oda kiralamak ar- zusunundadır. İsteklilerin Akşamda taf- silâtli mektupla F. R. rumuzuna.

FENERBAHÇEDE BELVU OTELİ - Karşısında 95 numaralı köşkün arka- sında her iki cepheden de denize yak- ın 850 M2 arsa 16 lıradan satılıktır. Telefon: 60737 - 4

MANZARASI FEVKALÂDE APT. DAİRESİ KİRALIKTIR - Osmanbey- de, Şafak sokağında Şafak apartma- nında 5 ci katta, dört oda, hol banyo- suz, su, kapiçile 27 liraya elektrik. Havagazi 10-12 Mumhane Kuto han 6. Tel: 41954 - 1

KİRALIK - Çağaloğlunda Sıhhiye apartmanında iki oda kiralıktır. Ka- lorifer, sıcak su parke, doktor mu- avehanesine de elverişlidir. İçinde- kilere müracaat.

6000 LİRAYA SATILIK EV - Bey- oğlu Sakıyaga caddesi 137 6 odalı terkos, elektrik havagazi hamam sar- nı var. Tamiri çok içindekilere mü- raceat.

SATILIK ARSA - 7764 metredir. Haydarpaşada Kurbagahdere de kis- men veya tamamen satılıktır. Talip- ler 21390 No. ya telefon emeleri ve yahut İstanbul Sultanhamam Dik- ranyan Han No. 2 e müracaatları. - 1

ECNEBİ BİR ERKEK - Aile ya- nında ve yahut bir apartman katı mo- tilyesinde kaloriferli ve telefonu olma- sı şarttır. Aynaspa, Taksim cihetleri- de. Akşam gazetesinde "Ecnebi" ru- muzuna mektupla müracaat. - 1

5 - MÜTEFERRİK

ALMANCA DERSLERİ - Usulü tedrisi mükemmel olan bir Alman bay- ını almanca dersleri vermektedir. Pazardan maada her gün saat 3,4 den 7 ye kadar. İstiklâl caddesi 133 Ha- san bey apartmanı 2 ci merdiven 1 kat 6 numaraya müracaat. - 5

İNGİLİZ ÖĞRETMENİ - İngiliz lisan dersleri verecektir. Şehrin her- hangi bir semtinde oturan talebinin evine gidebilir. Çok seri metod. Gaze- teye M.T.R. rumuzuna - 2

ALMANCA DERSLERİ - Almanca muallimesi çocuklara, büyüklere al- manca gramer muhabere dersleri ve- rir. Metodları kolaydır. Taksim Sıra- severler 101-Kapı 9 Kat 4. Madma Sif- tar. - 2

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ
S.P. - A. K. M. - S. B. - O. S.
B.O. - Z.B. - Berlin - M.H.
333 - G.B. - L. M. S. - Daktilo
A. K. D. - K. H. O. - G. Z.
Çiftlik - X.B. - N. A. Açı
Z.Z. - İ.H. - M.E. - Z.F.
T.M. - M.T.R. - A.H.G.
F.R. - K.T.
namlarına gelen mektupları idâ- rehanemizde aldıkları rica olunur.

NEVROZİN

Baş - Diş - Grip - Nezle - Kırıklık - Soğuk Algınlığı - Romatizma - Nevralji

Ve Bütün Ağrıları Derhal Keser, İsim ve Markaya Dikkat. NEVROZİN Yerine Başka bir Marka Verirlerse Şiddetle Reddediniz.

BOZKURT - EMLÂK'İN

Muvafakîyetinin başlıca sebepleri

- 1 — Satmağı kabul ettiği emlak evvelâ fen müşaviri ile beraber tedkik eder.
- 2 — Kunturatlarını bizzat inceler ve masarifatını faturası ile karşılaştırır.
- 3 — Akşam gazetesindeki seri satışlarına devam ederek alım ve satımdaki otuz senelik tecrübesiyle vazifesini başarılar.

Ankara şubesi hali faaliyette, İstanbul şubesi yakında açılacaktır.

Taksim Abdülhak Hâmid caddesi No. 23 Bozkurt - Emlâk. Telefon: 43532

İstanbul Terzilerile Hazır Elbisecilerin Nazarı Dikkatlerine

Terzilik malzemesinin İstanbul'a tahsis olunan miktarı için alâkadarlara verilecek tevziat listelerinin Fiat mürakabe bürosunun tasdikinden geçmek şartıyla Terziler Cemiyeti tarafından yapılması İstanbul Fiat mürakabe komisyonunun 20/10/1941 tarihli kararı ile tasdik edilmiştir. Bu malzemelere ihtiyacı olanların Cemiyetten alacakları ihtiyaç listelerini doldurarak terzilik unvan tezkeresi ve Cemiyet hüviyet cüzdanlarıyla birlikte 10/11/1941 pazartesi gününden itibaren 17/11/1941 pazartesi günü saat 17 ye kadar Cemiyet merkezine getirmeleri ilân olunur.

İstanbul Sıhhi Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

Bakırköy Emrazı aklıye ve asabiye hastanesinin (2100) takım kışık hasta pijamaları kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

- 1 — Eksiltme 21/11/1941 cuma günü saat 15 te İstanbul Sıhhat ve İçtimai Muavenet müdürlüğünde kurulu komisyonda yapılacaktır.
- 2 — Muhammen bedeli beher takım pijama için (13) liradır.
- 3 — Muvakat teminatı 2362 lira 50 kuruştur.
- 4 — İstekiller şartname ve nümunesini çalışma günlerinde komisyonda görebilirler.
- 5 — İstekiller 1941 yılı Ticaret Odası vesikasıyla 2490 sayılı kanunda yazılı vesikalar ile bu işe yeter muvakat teminat makbuz veya banka mektubı ile teklifi havi zarflarını ihale saatinden bir saat evvel makbuz mukabilinde komisyona vermeleri. (9601)

SÜMER BANK UMUM MÜDÜRLÜĞÜNDEN: MEMUR ALINACAK

Yerli Mallar Pazarları Müessesemiz teşkilâtı dahilinde Mağaza sefiklerinde, muamele ve satış memurluklarında çalıştırılmak üzere ticaret ve satış işlerinde tecrübeli ve terihan tahsil görmüş memur alınacaktır. İstekiller tahsil ve mesailerini gösterir vesikalarla 17/11/1941 tarihine kadar Ankara'da Umumi müdürlüğümüze müracaat edebilirler.

Devlet Deniz Yolları İşletme Umum Müdürlüğü İlânları

10 İkinciteşrinden 17 İkinciteşrine kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar.

Karadeniz hattına	— Pazartesi 17 de (Erzurum), perşembe 17 de (Güneysu), Galata rıhtımından.
Bartın hattına	— Çarşamba 18 de (Çanakkale), cumartesi 18 de (Anafarta), Sirkeci rıhtımından.
İzmit hattına	— Perşembe 8 de (Ülgen), Tophane rıhtımından. (İşari ahire kadar haftada bir posta yapılacaktır.)
Mudanya hattına	— Pazartesi, salı 9.50 de çarşamba, perşembe, cuma 16.00 da (Sus). Cumartesi 14.00 de (Trak), pazar 9.50 de (Sus). Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	— Pazartesi, çarşamba ve cuma 8 de (Trak), Galata rıhtımından. Ayrıca çarşamba ve cumartesi 20 de (Konya), Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	— Salı ve cuma 19 da (Seyyar), Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	— Pazar 9 da (Saadet), Tophane rıhtımından.
Ayvalık hattına	— Çarşamba 12 de (Bartın), cumartesi 12 de (Mersin), Sirkeci rıhtımından.
İzmir 1 ci sürat	— Pazar 15 de (İzmir), Galata rıhtımından.
İzmir 2 ci sürat	— Perşembe 13 de (Kadış), Galata rıhtımından. (9790)

NOT: Vapur seferleri hakkında her türlü malumat aşağıda telefon numaraları yazılı Acentelerimizden öğrenilebilir.

Galata Baş Acenteliği	— Galata rıhtımı, Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında.	42362
Galata Şube	— Galata rıhtımı, Muntaka Liman Reisliği binası altında.	40133
Sirkeci	— Sirkeci, Yolcu salonu.	22740

Sümer Bank Umum müdürlüğünden: Memur alınacak

Bankamız Umumi müdürlüğünde çalışmak üzere dosya sistemlerine ve kayıt usullerine vakıf, Bankalar veya resmi müessese ve daireler muhaberat sefiklerinde bulunmuş tecrübe sahibi ve terihan tahsil bilen bir müteahhisi alınacaktır.

İstekiller tahsil ve mesailerini gösterir vesikalarla 1/12/1941 tarihine kadar Ankara'da Sümer Bank Umum müdürlüğüne müracaat edebilirler.

RADYOLİN

İLE SABAH, ÖĞLE VE AKŞAM

Her yemekten sonra günde üç defa muntazam dışlarınızı fırçalayınız.

Talebe alınacak

Maden tetkik ve arama enstitüsü genel direktörlüğünden

1 — Madencilige aid muhtelif ihtisasları tahsil etmek ve yüksek mühendis yetiştirilmek üzere Zonguldak maden teknisi yen mektebinin hususi sınıfına müsabaka imtihanile 25 talebe alınacaktır.

2 — İmtihanda kazananlar Zonguldak maden ocakları dahilinde en az dokuz ay çalıştırılacak ve yevmiye 150 kuruş alacaklardır.

3 — Talebe akşamları yabancı dil dersi görecektir ve dokuz ay hitamında ameli çalışmadan muvafık not alanlar yabancı dilden imtihana tâbi tutularak ehliyet gösterenler yüksek tahsil için Avrupa'ya gönderilecektir.

4 — Staj devresinde talebe kazancı ile geçinerek dilediği yerde ikamet edebilecek, ancak fevkalâde istidatları görülen ve fakir oldukları anlaşılanlara ayrıca her ay 10 liraya kadar nakdi yardım yapılacaktır.

5 — Stajda ve lisanda muvaffak olmyanlar arzu ettikleri takdirde leylî ve meccanî olan Zonguldak maden teknisiyen mektebinin ikinci sınıfına imtihansız alınarak aynı ders senesi sonunda iki sınıfın imtihanını birden verip dördüncü sınıfa terfi edebilecekler, bu sınıfı ikmal ile «Maden Teknisyeni» ünvanı ile mektepten mezun olanlar devlet bareminde 30 lira asıl maaşla işe başlatılacaklardır.

6 — Müsabaka imtihanına girecek talebe aşağıdaki şartları haiz olmalıdır.

A — Türkiye Cumhuriyeti tebaasından ve Türk ırkından bulunmak.

B — 18 yaşını bitirmiş, 25 yaşını geçmemiş olmak.

C — İyi hal ve ahlâk sahibi olmak «1940 - 1941 ders yılında mektep müdâvimi olmyanlar doğruluk kâğıdı ibraz edeceklerdir.»

D — Bulaşıcı hastalıklarla malûl olmamak, sıhhati tam olmak, bünyesi madencilige ve maden ocaklarında çalışmaya müsait bulunmak.

E — Lise olgunluk diplomasını ibraz etmek yahud bu derecede tahsil gördüğü Maarif Vekâletince tasdik edilmek.

F — Nüfus hüviyet cüzdanı ve dört adet vesika fotoğrafı vermek.

7 — Avrupa'ya gönderilecek talebe avdetlerinde tahsillerinin iki misli müddetle İktisad Vekâleti emrinde hizmet edeceklerine veya tahsil masraflarını defaten ödeyeceklerine dair müteselsil kefilî bir teahhüt name vereceklerdir.

3 — 15/11/1941 akşamına kadar istida ve evrakı müsbitelerini Ankara'da maden tetkik ve arama enstitüsü genel direktörlüğüne getiren veya gönderen namzetlerin 17/11/1941 gününde Ankara'da sıhhi muayeneleri ve 19/11/1941 de yine Ankara'da aşağıdaki derslerden yazılı müsabaka imtihanları yapılacaktır.

- | | |
|----------------|------------------|
| A — Cebir | F — Nazari hesap |
| B — Hendese | G — Mûsellelat |
| C — Fizik | H — Mihanik |
| D — Kimya | İ — Jeoloji |
| E — Ecnebi dil | |

(7945 - 9409)

Maliye Vekâletinden:

1 — Vekâlet ihtiyacı için malzemesi Vekâletçe verilmek, diğer masrafları müteahhilde ait olmak üzere muhtelif eb'ad ve nümune 292500 cilt koçanın tab ve teclidi kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli on beş bin yedi yüz liradır.

3 — Muvakat teminatı bin yüz yetmiş yedi lira elli kuruştur.

4 — Şartnamesi bedelsiz olarak Ankara'da Levazım müdürlüğünden, İstanbul'da Dolmabahçe Maliye evrakı matbu anbarından verilir.

5 — Eksiltme 11 teşrinisani 941 salı günü saat 15.30 da Vekâlet Levazım müdürlüğünde müteahhidi eksiltme komisyonunca yapılacaktır.

İstekillerin 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerindeki belgeler muvakkat teminat makbuzu veya banka kefalet mektubu ile birlikte tayin olunan gün ve saatte kanunun tarifati dairesinde komisyona müracaatları. (7920) (9406)

REKOR!...

Zeytinyağlarının halisiyetinin aksini isbat edene

— 1000 — Lira ikramiye verilir

Adrese dikkat: İstanbul Tütün Gümrük Kemerli sokak 21 No. Tel: 24197.

Biriket Kömürü

18 Satış yeri: Bahçekapı Taş Han 18
Lira Ürün Ticaret Türk Lira
TONU Limited Şirketi Tel: 21040 TONU

Maliye Vekâletinden:

1 — Vekâlet ihtiyacı için malzemesi Vekâletten verilmek ve diğer masrafları müteahhilde ait olmak üzere muhtelif eb'ad ve nümune 80 bin adet defterin tab ve teclidi kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli on yedi bin yetmiş liradır.

3 — Muvakat teminatı bin iki yüz seksen lira yirmi beş kuruştur.

4 — Şartnamesi bedelsiz olarak Ankara'da Levazım müdürlüğünden, İstanbul'da Dolmabahçe Maliye evrakı matbu anbarından verilir.

5 — Eksiltme 11 teşrinisani 941 salı günü saat 14.30 da Levazım müdürlüğünde müteahhidi eksiltme komisyonunca yapılacaktır.

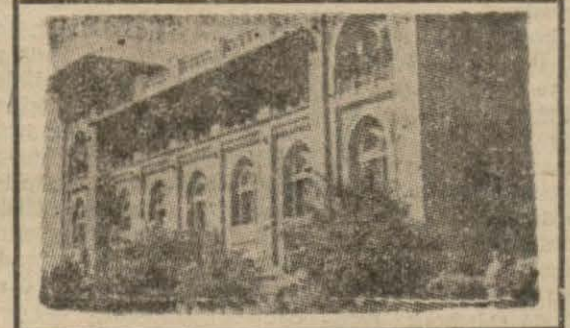
İstekiller 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerindeki belgeler muvakkat teminat makbuzu veya banka kefalet mektubu ile birlikte tayin olunan gün ve saatte kanunun tarifati dairesinde komisyona müracaatları. (7921) (9407)

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası. Şube ve ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28.800 lira ikramiye veriyor.



Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbârsız tasarruflar hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 adet 1.000 liralık 4.000 lira	100 adet 50 liralık 5.000 lira
4 » 500 » 2.000 »	120 » 40 » 4.800 »
4 » 250 » 1.000 »	160 » 20 » 3.200 »
40 » 100 » 4.000 »	

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir senede içinde 50 liradan aşağıda bulunanlara ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasıyla verilecektir.

Kurallar senede 4 defa 11 eyül, 11 birincikânun, 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Maliye Vekâletinden:

2/6/1941 tarih ve 4057 numaralı kanun mucibince ihracına selâhiyet verilen ve hasılatı tamamen Diyarbakır ve Elâzığ istasyonlarından Irak ve İran hudutlarına kadar yapılacak Demiryolunun inşasına tahsis edilecek olan % 7 geliri 1941 Demiryolu istikrazının 20 senede itfası meşrut Beş milyon liralık birinci tertibine ait tahvillerin satışı 7/11/1941 sabahından 15/11/1941 akşamına kadar yapılacaktır.

Tahviller hamiline muharrer olup beheri 20, 500 ve 1000 lira itibari kıymette birlik, 25 lik, 50 liktir.

Tahvillerin ihraç fiatı % 95 olarak tesbit edilmiştir, yani 20 liralık birlik tahvil bedeli, 19, 500 liralık tahvil bedeli 475 ve bin liralık tahvil bedeli 950 liradır.

Bu tahviller umumi ve mülhak bütçelerle idare olunan daire ve müesseselerce, vilâyet hususi idareleri ve Belediyelerce yapılacak müzayede, münakasa ve mukavelelerde teminat olarak ve hazinece satılmış ve satılacak olan Milli emlak bedellerinin tediyesinde baş başa kabul olunacakları gibi tahvil bedelleri faizleri tahvillerin tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve rüsumdan muaf bulunacaklardır.

Mezkûr tahviller Türkiye Cumhuriyet Merkez, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat, Türkiye İş, Emlâk ve Eytam, Halk, Türk Ticaret, Belediyeler bankaları ile Sümer ve Etibank tarafından satılacağı gibi diğer bankalar vasıtasıyla da temin olunabilir. (9643)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli (9000) dokuz bin lira olan 35 kalemden ibaret Kromargan yemek takımları 24/11/1941 pazartesi günü saat 15 de kapalı zarfla usulü ile Ankara'da idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (675) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14 de kadar komisyon reisliğine vermeleri lazımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankara'da malzeme dairesinden, Haydarpaşa'da tesellüm ve sevkiat idaresinden dağıtılacaktır. (9709)

Siyasal Bilgiler Okulu Müdürlüğünden:

Müesseseye maddi ve iktisadi ilimler ve sosyoloji için 35 şer lira asıl maaşla iki asistan alınacaktır. Talip olanların kabul şartlarını ve imtihan tarihini öğrenmek üzere müdürlüğümüze müracaat etmeleri lazımdır. (8009-9509)